

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 2 fl. (4 coroane).
 Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. (2 coroane).
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, șoc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.: și timbru de 30 cr.

Invitare de abonament.

În curând se împlinește jumătatea dintâiu a anului curent și „Foaia Poporului” intră în a doua jumătate din anul al VII-lea al vieții sale.

Credincioasă programului seu și menirii sale de a fi o făclie luminătoare pentru talpa țerei, pentru țeranul român, ea-și va urmări mai departe scopul cu aceeași râvnă, cu aceeași iubire și interesare pentru toate afacerile, pentru toate lipsele poporului nostru, ca și până acum.

Direcțiunea foilor noastre naționale năsuind a face foaia tot mai bună, mai folositoare și mai corespunzătoare trebuințelor poporului nostru, a angajat nouă puteri lucrătoare la foaie, atât pentru partea economică, cât și pentru celelalte părți.

Astfel putem făgădui, că „Foaia Poporului” va fi pe zi ce merge tot mai bună și mai folositoare. Noi nu crățăm nici o jertfă, ca să putem da cetitorilor noștri o foaie în adevăr bună și făcută anume pentru trebuințele lor, ear' în schimb cerem să ni-se deie spriginul, chiar în măsură mai mare ca până acum.

Astfel deschidem nou abonament pentru „Foaia Poporului” pe jumătatea a doua a anului curent.

Ea va eși în aceeași mărime ca și până acum și împodobită cu frumoase ilustrații și cu prețul de până aci, și adevărat:

Pentru Austro-Ungaria.

Pe un an întreg . . . . . 2 fl. (4 coroane)

Pe o jum. de an . . . . . 1 fl. (2 coroane)

Pentru România.

Pe un an întreg . . . . . 10 lei.

Pe o jumătate de an . . . . . 5 lei.

Subscrisa administratie roaga pe toti prietenii și spriginitorii acestei foi, să o aboneze și să îndemne și pe alții a o abona. Prin aceasta fac un lucru bun și folositor, de oare-ce unde intră „Foaia Poporului”, intră lumina și deșteptarea.

Administrațiunea

„Foi Poporului”.

Luminarea poporului.

II.

În numărul trecut am arătat, că noi nu prețuim îndestul școala și foile, cum fac alte popoare.

Acesta este un rău pentru noi și cauza trebuie să o căutăm în noi înșine. Cât timp vom judeca așa, că nu-mi dau copilul la școală, că nu voi face din el filosof și că cum a trăit, moșul și tata, fără carte, va trăi și copilul meu, cât timp — zicem — vor dăinui la noi credințele de felul acesta, de rău nu vom scăpa.

E vorba, că de credințele acestea trebuie să ne lăpădăm, căci nu mai trăim în vremile, în cari au trăit moșii și părinții noștri.

Azi e vremea înaintării și cine nu e luminat cu mintea, nu poate merge înainte, ci dă îndărăt, rămâne în coadă la alții.

Causa de frunte, că noi nu pricepem însemnătatea învățătorei este, că nu suntem destul de luminați, că învățătura n'a prins la noi rădăcini, așa că cetitul de cărți și foi nu este o lipsă, ca la alte popoare. La popoarele culte țeranul nu poate trăi fără să nu cetească barem o foaie și cărți folositoare; pentru el cetitul este o lipsă, cum e bunăoară mâncarea. Aceasta e hrana trupului, cetitul e hrana minții și a sufletului.

La noi sunt mulțime de oameni, (mai cu seamă din cei mai bătrâni), cari n'au umblat nici-când la școală, ear' alții deși au fost la școală, s'au ales aproape cu nimic, parte că n'au umblat regulat, parte că după-ce au eșit din școală nu s'au îngrijit a se cultiva mai departe.

Se înțelege, că acești oameni nu știu prețul învățătorei, școala și cetitul.

Trebue însă ca să-i luminăm și pe acestia și peste tot pe toți țeranii noștri, prin ținerea de prelegeri sau conferențe sau mai respicat zis, prin școale de adulți sau pentru oameni mari.

Școala lățește cunoștințele între băieți, noi însă trebuie să punem la loc ceea-ce s'a neglijat în trecut și să lătim cultura și între oamenii mari.

Fără îndoială, una din cele mai bune căi pentru cultura poporului, e mijlocul școalelor de adulți (de oameni mari) întemeiate pentru întâia-oară în Franca, din îndemnul marelui istoric Victor Duruy.

FOITA.

E ușor la muier,

sau fiește-care să-și isprăvească lucrul seu.

(Urmare și fine).

Vârvara roșește toată, schimbă la fețe, și încremenește văzând pe Pavel așa de posomorit ca nici-odată. Totuși pentru aceea muieră i-a pus cina pe masă, și-l chiamă: »Vino bărbate dragă de cinează». Pavel se pune la masă, și fără de a zice ceva cătră muier, învirte odată de două-ori lingura prin blid și din mâncarea, care de altă-dată îi plăcea mai bine, nici că gustă.

Vârvara stă ca înlemnită, neputând nici gândi, că oare ce s'a întâmplat cu bărbatul ei, nici nu îndrăznește să-l întrebe, că ce 'ți-e Pavle, dragul meu? Eu, care toată ziua cu gândul la tine-s; eu, care afară de tine și Dumnezeu pe nimeni nu am pe pământ, spune-mi că ce ai pățit, cu ce te-am supărat? Sau doară pismașul meu te-a înghimpat, sau doară acuma m'ai urit, că nu-s așa de frumoasă, ca și ceealaltă?

Sare în sus Pavel ca mușcat de șerpe la cuvântul ceealaltă — și în gura mare sbiară la muier: da cum nu voi fi eu necăjit, că până-ce eu toată ziua asud la câmp, tu te muți dela o umbră la alta, fără să ved ceva spor după tine la casa mea. E ușor muierii, în casă, iarna și vara își petrece timpul în minciuni și clevețe fără de a arăta, că ea ce adaugă la casă. Ce lucru are o muieră acasă? umblă dela o vecină la alta în minciuni, se întinde ca moarea co rea dintr'un loc într'altul, — strigă Pavel. Dară toată buba are leac, voi pune eu capăt la toate.

Ca și viforul de vară, să ridică nori grei, tună, fulgeră, trăsnește și în urmă plouă, apoi earăși în grabă să împraștie norii, și earăși se sosenin. Chiar așa s'a schimbat și fața Vârvaroi, din supărată s'a făcut veselă și a zis, după-ce 'și-a șters lacrimile de pe obraz: »Dacă numai acesta e necazul tēu, bărbate, nu fi necăjit, că foarte ușor putem noi ajuta la bănuiala aceasta. Vezi, Pavle, tu astăzi ai cōsit; eu mâne mă duc să adun ce ai cōsit tu, și vei rămâne acasă să te odihnești, și aceasta tot așa va merge până-tu vei voi. Mă duc eu bucuros

să adun și tu rămâi acasă», și i-a împins blidul cu cina înaintea lui Pavel, care acuma n'a avut ce să facă, fără s'a apucat de cinat.

În ziori de ziuă Vârvara a fost gata de ducă, și-a pus merinde, a luat furca și grebla și cu voce bună sta gata de pornit. Lui Pavel i-a spus ce are de făcut, și la pruncul din leagăn i-a dat un sărut. Și-a luat rămas bun dela bărbat și a plecat spre hotar.

Pavel astă-dată aflându-se ușurat de gândurile sale și lucrul de câmp, și-a pus earăși capul pe perină și a durmit până era soarele sus, la prânzul cel mare, și atunci plânsul pruncului din leagăn l'a trezit. Spăriat sare în sus, se apucă a-și guguli pruncul și a-l mulcomi să nu plângă, dar' pruncul cu atâta plânga mai tare. Horeșto-i, fluieră-i, dar' toate nu ajung nimic, și ca să-l poată liniști, apucă oala cu laptele nefort de aseară și-l indoapă bine pruncul până tace. Dar' mai mare i-a fost necazul și rușinea, că până el a adurmit, ciurda satului a eșit la câmp și »Joiana» lui nemulsă și flămândă mugea în grajd; porcii gurlițau în coteț, ca de mama focului, cât erau să risipească tot cotețul. Cloștele

Pentru acei cari nu știu ce sânt școlile de adulți spunem, că sânt niște școli, unde în timpul când nu e lucru se fac cursuri și se țin prelegeri instructive pentru oamenii cari nu știu carte.

În Franția, Eduard Petit, a publicat într-o carte nu de mult eșită o statistică a acestor școale în anul 1896—1897.

Din datele pe cari le arătăm mai jos se va vedea cât de puternice rădăcini și ce frumoase rezultate dă această mișcare în Franția. În anul 1896—1897 s'au ținut în școalele statului 22.578 de cursuri de adulți; diferite societăți de cultură au ținut 5000 de cursuri și totalul conferențelor ținute la toate aceste cursuri e de 97.313.

Cred că nu e lipsă să mai adaogem ceva acestor numere, căci vorbesc singure. Dar' dacă acolo sânt oameni cari se interesează de popor, apoi și poporul se interesează de sine, căci Petit ne spune în statistica lui, că la aceste cursuri au luat parte 497.421 de bărbați și femei.

Pentru-ca să ajungi la o astfel de mișcare trebuie să ai oameni cu mult dor de neam, cari se-și înțelegă rostul pe lume. Și Franția a fost dăruită cu astfel de oameni, cari nu cred niciodată că au prea mult de lucru și nici nu li-e greu să se scoboare în mijlocul mulțimei neștiutoare, pentru a-i da lumina minții.

Știți cine a predat în Franția aceste cursuri? Învățătorii și învățătoarele, cari în acel an au luat parte la aceste cursuri în număr de 33.000.

La noi încă s'au făcut unele mici începuturi prin conferențele populare, cari s'au ținut anul acesta în câteva locuri, precum în Seliște, Orlat etc.

Ar trebui însă ca astfel de conferențe să se țină în toate părțile și regulat. Învățătorii și preoții sânt chemați cei dintâiu a pune la cale astfel de conferențe, ceea-ce ar fi și spre folosul lor, căci un popor luminat este mai ușor de cârmuit și poți face lucruri bune și folositoare cu el.

Să nu se facă politică în aceste conferențe, ci să se facă cunoscute poporului lucruri din economie, istorie și geografie, explicare de legi etc., adecă lucruri folositoare lui.

Prin aceste cercul de vedere al poporului s'ar lărgi și pe nesimțite oamenii ar ajunge să știe prețurile foloasele învățături și astfel și școala și cetitul.

Cei chemați ar fi bine să se pună la lucru, luminând în chipul acesta marea mulțime a poporului nostru.

Mărturisiri. În Deva a fost alege de vicecomite. Și-a pus candidatura și un Român, dl Simionas. În conferența convocată de fișpanul comitatului, venind vorba despre dl Simionas și arătându-se că e cel mai harnic și cel mai calificat dintre aspiranți, un patriot s'a văzut silit să declare că: »de oare-ce statul acesta e stat maghiar și trebuie să poarte pecetea maghiarismului, administrațiunea unui comitat nu se poate concedea unui om, fie el ori-cât de calificat și folositor, dacă acela nu e Maghiar«.

E bine să se știe.

CALE BUNĂ. Ciangăii, reimpatriati la timpul seu cu atâta șgomot și alaiu, sânt pe cale a părăsi de nou patria mămă. »Budapesti Hirlop« îi spune ministrului maghiar de agricultură, că dacă nu o știe încă, să o afle acum, dela el, că toți Ciangăii din Torontal, la număr cinci sute de familii, stau gata ca încă în anul acesta să părăsească țeara și să meargă îndărăt, la Bucovina. Pricina? Guvernul maghiar după-ce a lăsat pământurile statului în folosința Ciangăilor, douăzeci de ani, fără nici o plată, vine acum și cere, ca Ciangăii să rescumpere dela stat pământurile primite și să le plătească în rate anuale. Ciangăii însă nu vreau să plătească, pentru-că pe ei nu 'i-a adus nimeni acasă ca să plătească! De aici amenințarea cu: ne ducem! »Budapesti Hirlop« îi ia, firește, în apărare pe Ciangăii, nu pentru alta, dar »ce ar zice folle valahe, sârbești și austriace dacă Ciangăii noștri ar merge îndărăt, la Bucovina«. Și de aceea, mai bine peardă statul, decât să se facă patrioții de rușine în fața noastră:

Curată socoteală — maghiară! Ear' noi ce să zicem alta decât: cale bună.

SCOALE DE STAT. Ziarele maghiare ne spun, că ministrul de finanțe va da ministrului dela culte și instrucțiune publică o sumă de nouăzeci și șase mii de florini, în scopul înființării școalelor de stat, cu limba de propunere maghiară, prin părțile Maramurșului. Locuitorii acestei părți de țeară sânt Ruteni și Români, prin urmare, să vede scopul ridicării școalelor maghiare de stat în Maramurș.

Votul universal. În adunarea națională a Slovacilor, ținută la Modra, despre care am scris în nrul trecut, s'a luat, după o frumoasă vorbire a dlui Dr. Miloș Ștefanovici, și la propunerea sa, următoarea hotărâre:

»Adunarea află de lipsă introducerea votului secret universal la alegeri; ștergerea instituției viriliștilor și decretarea prin lege, că notarii comunali nu pot să facă parte din congregațiile comitatense, cari sânt corporațiuni de controlă pentru funcționarii comunali și comitatensi«.

Propunerea a fost primită cu unanimitate și cu mare însuflețire.

Spre a împedeca imigrarea în România a Ovreurilor din Rusia și Galizia, ministrul de interne al României a adresat o circulară prefectilor, invitându-i să facă cel mai riguros control asupra străinilor, cari vin în țeară.

Din Seliște.

Frumosul orașel românesc Seliștea se pregătește pentru primirea unei însoțiri culturale fruntașe a noastră, a »Societății pentru fond de teatru român«, care se va întruni acolo în 30 Iulie n. și zilele următoare.

»Tribuna« publică o scrisoare privitoare la pregătirile aceste. Se spune în ea, că fruntașii din Seliște primesc cu mare bucurie întrunirea societății teatrale în mijlocul lor și s'au îngrijit ca cu acest prilej să se facă sârbări și petreceri frumoase și înveselitoare. Apoi scrisoarea continuă astfel:

Din bogatul program al sârbărilor, care se va publica în zilele acestea, spun că cu acest prilej se va aranja o expozițiune, în care se va așeza pe lângă obiectele ce se țin din industria de casă a Seliștenilor și grupuri cari să reprezente frumosul și renumitul port seliștenesc din timpurile cele mai vechi posibile până azi. Se va aranja o petrecere mare populară, spre a se putea cunoaște jocurile și vioiciunea poporului din acest ținut curat românesc.

Dorim să vedem în mijlocul nostru din acest prilej frați de ai noștri de pretutindenea, asigurându-i, că îi vom primi cu frățească dragoste și ospitalitate și se vor reîntoarce dela noi cu dulci, frumoase, dar' mai presus de toate cu adevărat... românești amintiri!

E rîndul acum al onoratei inteligențe române din comunele vecine și orașele învecinate, să ne dea mână de ajutor, ca frumosul plan de sârbări ce 'l-am făcut, să-l și putem duce în deplinire, într'un chip vrednic de onoarea

cu pui, găștele cu rațele se băteau la olaltă, cât omorau puii unul după altul. Sare în ruptul capului Pavel pe toate să le mângâie, le adună în tindă și mănios cum era — că 'l-a apucat somnul — în loc să le arunce gozuri de treaba lor, nebăgând de seamă le aruncă grâul ce ieri Vârvara 'l-a dîres de sêménat. Merge după aceea la porci, îi sloboade la troacă, le dă de mâncare și până mănăncă porcii ia șuștarul, pune apă în el și merge să mulgă pe Joiana. Îi pune iarbă în iesle, se sufucă de muls, dar' când mulge mai bine aude în casă un țipet mare, pune șuștarul jos, fuge ca spăriat să vadă de ce plânge pruncul în casă. Află cloșca în vârful mesei cloncănind, pruncul sub leagăn zdrobit la obraz și plin de sânge, — bate în palme și stă ulmit, că ce să fie aceasta? Porcii au gătat mănecarea din troacă și cotroleau prin tindă, unde după ușa cloceau câteva cloște, le-au alungat de pe cuiburi și porcii se îndopau cu oule de sub ele. Nu-și ridică pruncul de sub leagăn, nici bate cloșca de pe masă, ci apucă ce-i vine înainte, ruda de ciubăr, care era de îndemână, bate porcii afară, rupe ruda, apoi apucă o despicătură de lemn,

svîrle după porci, mai eșit afară din minte de mânie. Numai după aceea merge la prunc, îl ridică, îl ia în brațe și să se silește a-l mângâia. Cloșca până atunci a sburat de pe masă și a luat-o la să-nătoasa.

Acum îi vine în minte, că a lăsat vaca de jumătate nemulsă, merge la grajd cu pruncul în brațe; când e în ușa grajdului vede șuștarul răsturnat, lapte ca în palmă, stă să-l lovească guta de necăjit. Grâu, ouă, pui și lapte, pagubă peste pagubă. Se infurie Pavelul meu, pune pruncul jos, ia lopata și o măsură pe Joiana de-alungul și latul, până cade jos de pe picioare. Își înhoalbă ochii biata Joiană gata să piară. Se sparie și mai tare Pavel că 'și-a omorît vaca, vîzându-o lătită pe podele și luptându-se cu moartea, — fuge în pivniță cu un blid în mână după oțet, și abia învirte odată cepul să sloboază oțet din buglan — aude de nou un țipet din grajd a pruncului seu, care s'a spăriat de Joiana, — că venindu-și în ori a voit să se ridice, și nu putea de funia cu care era legată de iesle. Se îmbucura Pavel, că earăși vede mișcând pe

Joiana, o ajutoră dîndărăt, o pune în picioare, o netezește, o freacă cu oțet și îi umple ieslea cu fîn, și o îndeamnă: »măncă Joiană mănă, scumpa mea, că altul până eu trăesc nu-ți fac nici un rău«.

Ia pruncul în brațe și șuștarul gol, ese din grajd, și din nou 'i-se sue pîrul în vârful capului; porcii cari 'i-a fost scos din tindă, s'au virit în grădina de legumi, și scurtau la straturile cu legumi de un capet. Pune pruncul jos în mijlocul ogrăzei, sare în grădină, aleargă după porci — morcovi, pîtrînjei, ceapă, țeler și tot ce a fost în straturi toate erau scurmate. De nou apucă o draniță de lemn, dă după porci, îi rupe la unul piciorul, pe altul îl deșelează și așa îi scoate din grădină afară.

Pruncul între acastea doarme dus la soare, și numai atunci s'a trezit, când tatăl seu 'l-a luat în brațe ca să-l ducă în casă. — Însă pruncul geme, plânge, se vaietă, e ferbinte ca focul, e bolnav greu. — Îl pune în pat, îl gugulește, dar' pruncul nu tace, e tot mai rău. —

noastră de popor românesc în *massă compactă* în aceste părți.

Ne va face mare bucurie și tuturor cinste, dacă nu va fi sat din apropiere și până la mare depărtare, care să nu fi fost reprezentat la această adunare prin preotul, învățătorul, notarul și primarul seu, însoțiți de cel puțin doi-trei țărani inteligenți și fruntași din comună!

Așa să fie!

DIN BUCOVINA.

În Bucovina prigonirile ocăruierei continuă împotriva Românilor și a foilor naționale, îndeosebi a »Patriei«. La această vrednică foaie s'a făcut a trei-sprezecea-oară confiscare. Confiscarea se face așa, că polițiștii, înainte de a se tipări foaia, opresc tipărirea articolilor (sau a unor părți), cari sunt supărători pentru stăpânire sau îi desvêlesc ticăloșiile. Astfel locul lor rămâne alb, tipărindu-se celelalte părți ale foii. Astfel de lucruri pune la cale guvernatorul țerei, baronul Bourguignon, se zice, că mănos foc pe Români de când cu trecerea Regelui României Carol I. prin Bucovina, când, după părerea dlui guvernator, Români bucovineni au primit pe Regele Carol prea prietenește, *prea românește*...

Dar' toată munca baronului Bourguignon este zădarnică. Coloanele albe din »Patria« vorbesc mai elocvent decât articolii cei mai vehemenți și toată lumea înțelege, ce se petrece în Cernăuți.

Dacă bar. Bourguignon vrea să se dea seama de indignația, ce o provoacă prin aceste fapte rele, n'are decât să privească ce se petrece între Români din Bucovina.

Nici-când conștiința națională a naționalilor nostri din vechea provincă moldovenească n'a fost mai greu încercată, dar' și voința lor de a rezista în numele tradițiilor, a legii și a limbei, nu a fost nici-când mai tare.

Indignație adâncă a cuprins până și pe femeile române, cari din fire sunt calme și cari nici-când nu s'au amestecat în politică. Toate damele române poartă o cocardă în colori naționale, ca semn de demonstrație în contra prigonitorului. Cât despre bărbați, se poate zice, sunt toți în picioare. Adevărata mișcare națională abia acum a început în Bucovina. Sântem siguri, că ea va fi rodnică și că oamenii interesați din loc sau veneticii nu vor mai sămăna neînțelegere și nemulțumire între frați.

Atunci îi vine în minte, că ar fi bine să-l frece pe cap cu oțet. Merge în pivniță, și earăși dă de altă pagubă. A uitat buglanul cu oțetul destupat, când a fugit la vacă, și tot oțetul a curs din buglan afară.

Aceasta și toate celelalte pagube le-ar fi suferit, dar' ce va zice muiera pe seară când va veni acasă și-și va afla pruncul gemând, morbos. — Și s'a rămasit, că numai de ar veni muiera cât de îngrabă acasă, această nebunie altul nu o va face în toată viața lui, — adevcă să rămână el acasă, și să se amestece în lucrul muierii. Lasă, — zice el întru sine, — șeadă muiera acasă, are ea destul de lucru cu cele ce-s pe lângă casă; ear' bărbatul ducă-și rîndului în câmp, că câmpul e al lui.

Și când se frământa Pavel cu cugetele acestea, eată Vârvara intră în casă. Am avut presimț, zice ea, că ceva rău e pe acasă și de aceea am fost neliniștită și înainte de vreme m'am păzit să viu acasă. Pavel și-a îmbrășsat muiera, vîzîndu-o că intră în casă, și și-a povestit pătaniile de peste zi din

Adevcă dl guvernator face ca Români bucovineni să fie și mai mari naționaliști și să lupte pentru drepturile lor.

Sicanele acestea au îndemnat pe fruntașii români din Bucovina să se plîngă ministrului lor de justiție. O deputațiune, compusă din d-nii Eudoxiu bar. de Hormuzachi, Dr. Ioan Turcan și Iancu cav. de Flondor s'a prezentat la Dr. Kuber, ministrul de justiție și a protestat în contra neîntreruptelor confiscări ale »Patriei«. Dlui ministru 'i-s'au dat toți numerii confiscăți din »Patria«. Primirea deputațiunii a fost afabilă.

În sfîrșit mai amintim, că domnișoarele române pentru purtarea demonstrativă a tricolorului român, au primit dela tinerimea universitară română din Viena următoarea telegramă:

»Exprimăm entusiastelor apărătoare ale demnității naționale vecinic conștie de chemarea lor. sentimentele de admirațiune și de iubire frățească.

Trăească viitoarele matrone ale românismului!

DIN LUME.

Mișcări de răscoală în Belgia.

În Brusela, capitala Belgiei s'a iscat săptămîna trecută o răscoală formală, care a ținut mai multe zile. Răscoala au făcut-o socialiștii, în legătură cu liberalii și radicalii și a fost îndreptată împotriva ocăruierei, care e clericală.

Causa este că ocăruierea care are majoritate în dietă, a voit să facă o lege de alegere de deputați, care stîngenea rău pe socialiști și liberali. Legea era să se desbată în dietă în 5 Iulie c. Deputații socialiști s'au hotărît să o împedecă cu ori-ce preț și au atacat în dietă pe clericali. S'a născut în urmă o bătaie mare între deputați. Apoi au urmat turburări pe ulițe. S'au ținut adunări la cari au luat parte mii de oameni, protestând împotriva proiectului. Mânia lor este îndreptată împotriva ministrului-president Van den Peerenboom și chiar a regelui. De aceea strigau pe ulițe: »Jos cu regele. Trăească republica«. Mulțimea a venit la ciocnire cu poliția și gendarmii. S'au iscat bătăi în mai multe locuri; gendarmii au folosit armele, dar' și din mulțime au pușcat. Astfel au fost răniți foarte mulți.

Guvernul spăriat de răscoală, care era să se incingă în întreagă teara, s'a hotărît să amîie desbaterea proiectului și se poate că îl va retrage de tot. So-

fir în pîr, la cari Vârvara tot mereu îi repeți: »Vezi, Pavele, vezi«. — »Vêd, Vârvară, vîd, îi rîspunse Pavel, lasă să meargă toate lucrurile la casa noastră ca și mai nainte.

Tu îți isprăvește lucrurile tale acasă ca și mai nainte, că tu mai mult lucru ai acasă, decât eu la câmp, — tu nu ai pățit de când sîntem noi la olaltă ce am pățit eu într'o singură zi. — Al meu e câmpul, a ta e casa. — Și nosocotind la pagubele de peste zi, Vârvara numai zimbî, și zicea »vezi, Pavele, vezi«. Dar' zimbî cu mamă-să și Păvăluc, că grija de morb nu a fost așa mare, precum cugeta tatăl seu. Numai niște strînsuri a avut de laptele nefert ce 'i-l-a dat tatăl seu dimineața.

Și din ziua aceasta pacea și iubirea earăși a fost între Pavel și Vârvara ca și mai nainte, și altul în viața lui nici-când nu 'i-a aruncat Pavel la muiera sa Vârvara: »E ușor la muiera«.

Ioan Bochiș, preot.

cialiștii o cer aceasta din urmă. Ei de ocamdată au învins și astfel s'au liniștit, așteptând împlinirea făgăduielei. Știrile mai noue vestesc, că dacă făgăduielile și declarațiile guvernului nu vor fi mulțumitoare, opoziția va continua obstrucția în cameră și demonstrațiile vor începe de nou. 65.000 de muncitori din Brusela și 120.000 de băieși din provincă se vor pune în grevă, dacă guvernul va presenta de nou proiectul electoral, chiar și modificat.

Primarii din Brusela, Anvers, Gent și Liège au fost în audiență la regele și au declarat, că dacă nu se retrage proiectul de lege, ei nu garantează că vor pute susține ordinea.

Primarul din Brusela a descris regelui situația în colori reale, arătînd și pericolul, ce amenință monarchia și dinastia. Regele a fost surprins de cuvintele sincere ale primarului.

Turburările în Spania.

Turburările în Spania continuă. În Barcelona a fost conflict între demonstranți și poliție, au fost răniți 30 de inși.

În Valencia asemenea a fost silită poliția și miliția a face us de arme, rănind pe mai mulți. În unele străzi s'au ridicat baricade, cari însă au fost demolate de cătră miliție.

Ministrul de războiu, în înțelegere cu prim-ministrul a declarat, că e aplicat din motive de economisare a scării numărul armatei la 80.000, în loc de 108.000 cât era plănuț.

SCRISORI.

Sfîntirea bisericei din Teocul-de-sus.

Teocul-de-sus, 30 Iunie c.

Sfîntirea bisericei din comuna noastră Teocul-de-sus s'a făcut în 25 l. c.

Pe lângă tot timpul nepriincios din zilele de mai nainte, cari au reținut acasă mulți doritori de a lua parte la acest act, în ziua sfîntirii — o zi frumoasă și sînină — pe toate drumurile ce vin spre comună, des de dimineață curgea mulțimea, inteligență și popor.

A fost de față și dl preposit Ioan Papiu din Gherla, care cu rara-i elocință a mișcat inimile ascultătorilor până la lacrimi și căruia îi aducem mulțumită și pe calea aceasta. Apoi aducem mulțumită tuturor binefăcătorilor și participanților și în special următorilor domni cari au suprasolvit la petrecerea aranjată cu această ocaziune:

Ioan Chintoan, preot 2 fl. Nicolau Gliga, preot 2 fl. Alex. Pop, preot 1 fl. Dionisiu Deac, preot 50 cr. Sabin Coroian, protopop 40 cr. Ioan Melian, preot 4 fl. Jakabházy Daniel, mare proprietar 50 cr. Ioan Murășan, preot 1 fl. Daniil Aluaș, preot 50 cr. Teodor Brehan, preot 50 cr.

Abstragînd dela mulțimea binefăcătorilor, a căror nume — fiind multe — nu le amintim, nu putem să nu aducem mulțumită surorilor Maria și Teodora Coroian din București, cari au gătit anume pentru actul sfîntirii trei zdveri de atlas roză cu cruci de sîrmă de argint — avînd inscripția: »Maria și Teodora Coroian, București, 1899«.

Traian Deac,
preot.

Zacharie Coroianu,
prim. curator.

O sărbătoare militară a unui batalion românesc.

Sibiu, 1 Iulie c.

În 27 Iunie n. a avut bat. de vânători nr. 28 staționat în Sibiu o însoțită sărbătoare: 40 de ani împliniți dela înființarea batalionului, care se recrutează din ținutul Caransebeșului și memorabila zi de 26 Iunie 1866, în care batalionul s'a distins cu bravură în câștigarea bătăliei dela Trautenau.

Sărbările s'au început încă în 26 Iunie cu tragerea la țință, care, deși a fost timpul ploios, a reușit spre mulțumirea tuturor. Au fost ținți peste 100 de ficioiri, ear' »craiu« al lor a fost numit vânătorul *Pavel Avram*, de naștere din comuna *Slatina*, căruia, ca cel mai bun țințăș, i-s'a dat *ciucuri de aur*. Dintre oficeri a câștigat premiul prim dl loc. *Klempa*, ear' al doilea, țința cu revolverul, dl căpitan *Soretroi*.

În 27 la 9 ore a. m. eși întreg batalionul în paradă în curtea casarmei foarte frumos și cu gust împodobită, condus de dl căpitan *Hoch*. După ce se făcù raportul dlui comandant *Szeiff*, major, se anunță sosirea generalității în frunte cu Excl. Sa dl divisioner *Cerré* și a dlui general *Proschinger*. Toate în rînd fiind se făcură rugăciuni mai ales pentru c'i răposați și se ținù ficiorilor o vorbire în limba germană. Vorbirea festivă românește o ținù dl preot militar gr.-or. *Ioan Broju*, care a fost anume invitat spre acest scop. Când dînsul se sui pe tribuna din fața trupelor se comandă: »Habt Acht«. Efectul vorbirii a fost fermecător, încât la urmă, când dl preot apelează la ficioiri să se arete totdeauna vrednici de numele glorios al părinților lor și aminti numele Maiestății Sale, întreg batalionul erupse în urale: »Să trăească!«. Dl preot fu călduros felicitat din toate părțile. Enthusiasmul soldaților a fost la culme. După aceasta se ținù și defilarea în ordine exemplară.

La 12 ore se dete prânz mai gustos și de sărbătoare soldaților, ear' seara la cină căpătară și beuturi bune. La 1 oră a fost prânz festiv, la care dl comandant de corp Exc. Sa *F. Z. M. Probst* ținù o cuvîntare pentru Maj Sa și apoi pentru bravul batalion; dînsului îi răspunse dl comandant al batalionului.

La 4 ore toți onorații și oficerii trupei se coborîră în curte, unde au început petrecerile soldaților. Șirul petrecerilor s'a deschis cu jocul nostru național »Călușerul«, care a fost minunat jucat de 13 ficioiri din batalion în haine frumoase de călușeri. Jocul acesta frumos într'atîta a fermecat pe privitori, încât a trebuit să fie de mai multe-ori repetat.

»Călușerul« a fost jucat din partea următorilor voinici vânători din batalion:

Nicolae Stoica din Sibiu, ca vâtaf. *Dimitrie Tulcan* din Siclău. *Serafin Cocora* din Ciudanovița. *Ioan Părău* din Brebul. *Stefan Gurgu* din Ilova. *Petru Pislea* din Bozovici. *Sidor Demeter* din Lugoj. *Zacharia Șuveș* din Prilipeț. *Toma Adeva* din Cuștil. *George Vinșan* din Peșca. *Constantin Schintie* din Moldova-nouă. *Adam Dehelean* din Miniș și *Todor Dragoș* din Peșca.

Sărbările s'au încheiat, cu desvîlirea bustului Maj. Sale, în jurul căruia

erau adunați soldați de toate armele, încât se formase un mare tablou. Desvîlirea o a anunțat dl locot. *Dumitru de Herbay* cu: »Să trăească Maj. Sa!«. Soldații au sărit din toate părțile și au salutat bustul, asemenea și întreg publicul de față, ear' musica a întonat »imnul poporal«. Dl de Herbay, care are partea leului la aceste sărbări a fost călduros felicitat. De altfel toți domni oficeri au contribuit cu sîrguință la reușita acestor festivități, îndeosebi însă amintim pe dl loc. *Mathiae*. Atît înainte de prânz, cât și la petrecerile ficiorilor a luat parte și o cunună frumoasă de dame. Onorații s'au depărtat pe la 6 ore între aclamațiuni însuflețitoare, după cari s'au început jocuri foarte animate românești, care au durat până cătră orele 9 seara.

Petrecerea sodalilor din Turda.

— 20 Iunie n.

Sînt abia câteva luni de când sodalii români din Turda au început să deie semn de viață, prima-oară printr'o reușită petrecere, apoi prin voința tare de a se constitui într'o Reuniune și sînt pe cea mai bună cale a realiza și această ferbinte dorire a lor, întru-cât li-a succedat a câștiga de președinte pe tînărul avocat *Dr. E. Pătăcean*, ear' statutele primite în o adunare generală sînt pe cale de a fi așternute spre aprobare.

Și eată că deja puterea de viață, forța socială a clasei de mijloc din Turda ne procură o nouă și neașteptată surprindere: o frumoasă producțiune literară cu teatru și cu joc în ziua a doua de sfintele Rosalii. Un frumos public din Turda (a luat parte întreaga inteligență), din jur, ba și din depărtări, care a grăbit la petrecere, a vîrsat numai însuflețire și dor de noue munci în inimile bravilor nostri meseriași.

E laudabilă partea activă ce a avut-o inteligența respective tineretului român din Turda la producțiunea care a premers petrecerii.

Producțiunea, care a succedat peste așteptare, a fost deschisă prin un cuvînt al președintelui *Dr. E. Pătăcean*, dezvoltînd frumoase și înalte idei despre rolul clasei meseriașilor la noi Români.

A urmat prologul făcut la biblioteca teatrală de dl *I. Vulcan*. E de însemnat, că deja cu ocazia aceasta se proiectase un teatru de diletanți, a rămas însă din cauza scurțimei timpului.

Prologul acesta drăguț a fost astfel într'adevăr ca un »prolog« la o viitoare petrecere, unde a bună-seamă se va reprezenta și o piesă teatrală.

Așa cum a fost, a plăcut foarte mult, mai ales tabloul final, unde întreg personalul de pe bină, poetul, moșneagul, doamna, domni, țerance și călușerii joacă hora pe lângă un foc bengalic. Publicul a aplaudat frenetic.

Un punct de forță a fost declamația d-soarei *Augusta Vlăduș*, bine cunoscută ca o bună declamatoare. Cu voce dulce și emoționată a interpretat corect frumoasa »Rugămintea din urmă« a lui *Coșbuc*. Toți au rămas încantați.

Dl *V. Moldovan*, cand. de adv. a ținut apoi o conferință liberă cu sujet istoric, făcînd în legătură cu poezia »Sentinela română« un tablou despre cele 3 veacuri dintăiu din viața poporului român, arătînd cum și din ce elemente s'a format limba și naționalitatea română.

Lucrarea, făcută cu un bogat fond național și predată cu căldură, a plăcut mult. A urmat un punct nu mai puțin bine succedat, cu toate-că l-au predat doi

sodali tineri, cari până acum nu au avut nici-odată ocazia să se producă în public românește. Am admirat mai des pe unul din ei, care cu toate-că nici limba nu o posedă bine, căci a învățat-o numai de câteva luni, și-a predat destul de bine rola din dialogul »Tatăl și fiul«, unde se îndeamnă România la »brătoșarea meseriilor«.

Punctul final justifică zicala nemțească, că »dacă finea e bună, totul a fost bun«.

Dl *Victor Bugner*, jurist, a declamat cu multă istețime anecdota lui *Speiranță* »Țigani la bătălie«, producînd ris general.

După producțiune a urmat joc însuflețit. Îți era mai mare drag să vezi jucînd câteva Ardelene sprintene inteligența alături cu meseriași și cu țerănimea.

În paușă la masa comună a urmat o frumoasă serie de toaste. Amintesc în treacăt cuvîntul de mulțumită cătră public a președintelui *Dr. Pătăcean*, frumoasa vorbire pentru tinerime a reverendisimului protopop *Codarcea*, cuvînturile tineresti și însuflețite a dlor *V. Moldovan*, candidat de avocat, *Emil Sabo*, candidat de profesor, *George Pătăcean*, student jurist și alții.

Resultatul petrecerii e un câștig curat de 40 fl. pentru fondul Reuniunii meseriașilor, îndestulirea și suvenirul ce și-l-au dus cu toții de a-și fi petrecut o seară plăcută, și ceea-ce e mai însemnat, o satisfacție și recompensă dată bravilor meseriași pentru zelul lor și îndemn la lucru și pe viitor.

Nu pot să încheiu înainte de a nu aminti meritul special al bravilor meseriași *Lupu*, *Urcanu* și *Bologa*, cari s'au ostenit mai mult întru bunul succes al petrecerii, și pe simpaticul învățător *S. Poruș*, neîntrecutul vâtaf de călușeri.

Să auzim de bine și pe viitor.

Raportor.

Vasile Alexandri.

— Vezi ilustrația. —

Ilustrația de pe foaia de alături ne înfăoșează portretul dulcelui nostru poet, răposat acum de câțiva ani, *Vasile Alexandri*.

Cine nu cunoaște acest nume și cine n'a cetit barem ceva din multele scrieri ale lui *Alexandri*? Căci *Alexandri* a scris mult și frumos, într'o limbă dulce și verde românească. A scris bucăți în prosă, apoi piese teatrale, dintre cari unele se joacă și azi și multe și felurite poezii (versuri). Dintre acestea însemnăm, ca mai populare, legende populare, poezii eroice (de vitejie), pasteluri, în cari se descrie viața și lucrul dela câmp, dela țeară etc.

Alexandri a văzut în viața lui renăscînd România, două țerișoare (Muntenia și Moldova) unindu-se și în sfîrșit proclamîndu-se de țeară neatîrnată, de regat. La aceasta România a ajuns prin vitejia fiilor sei, dovedită în răsboiul cu Turcii la 1877/8.

Pe bătrînul poet l-au însuflețit atît de mult faptele vitejești ale tinerii oaste române, încât a scris mai multe poezii foarte frumoase, privitoare la lupte și la vitejii luptători. Între aceste e »*Peneș Curcanul*« ș. a.

Încîntat de faptele vitejești, în o poezie a sa zice:

'Mi-am văzut visul cu ochii, de-acum
pot să mor ferice:
Astăzi lumea ne cunoaște, Român
zice, viteaz zice.

Alexandri a murit la 1890.

PARTEA ECONOMICĂ.

Facerea fânului.

Cu privire la facerea fânului avem să ne însemnăm două lucruri mai însemnate și anume: timpul când trebuie să cosim și modul cum să uscăm fânul sau mai bine zis iarba cosită.

Ce se ține de timpul cositului, trebuie să avem de grijă la aceea recerință, ca iarba să o cosim numai atunci, când e deplin crescută, căci de o vom cosi prea de timpuriu, atunci fânul scade de tot și rămâne foarte puțin. Iarba e crescută atunci când e destul de deasă și crescută, când ierburile cari înfloresc își arată florile lor, ear' cele spicoase încep a-și arăta sămânța lor la spice.

În grădini, pe lunci și șesuri se cosește »când iarba e în deplină floare«, cum se mai zice, ear' pe dealuri și munți se cosește ceva mai târziu, fiindcă pe acolo iarba crește mai încet și se face cu totul altă iarbă ca pe șesuri. Iarba trebuie cosită în deplină floare și pentru aceea, că apucând să se desvolte și coacă sămânța ei, toată materia nutritoare din fir și frunze, se contrage în aceea pentru a o crește și coace.

Dacă nu cosim iarba la timpul ei, atunci sămânța se coace, firul îmbătrânește și se scutură frunzele de pe el, așa că acela rămâne în parte goală. Asemenea fân apoi nu are un preț mai mare la nutrirea vitelor, decât paieile unor sămănături.

Tot așa se întâmplă și dacă cosim iarba pe un timp schimbăcios sau ploios. Apa de ploaie spală materia nutritoare și o parte a frunzelor de pe cotoare, o parte din acele frunze se mai scutură prin deasa întindere și strângere a fânului, pe lângă aceasta se mai și înegrește și mucezește, așa că un fân plouat de multe-ori e mai rău și decât paieile de rînd.

Așa stînd lucrul, este prea natural, ca totdeauna când cosim să pîndim după timp frumos, căci când nu e timp de fân, atunci, după-cum zic și economii nostri: »omul îl plătește cu tînsul și strînsul«.

Cositul ierbei se poate face cu coasa și cu mașina de cosit. Cu aceasta de pe urmă nu se poate cosi peste tot locul, ci numai pe locurile oable, unde nu sînt mușinoae și gropi și se cosește cu ea mai cu seamă ierburile sămănate, cum sînt: trifoiul, luțerna, mazăricea ș. a. Cositul cu mașina se deprinde mai cu seamă în economiile cele mari, fiindcă se vine ceva mai ieftin decât cel cu mîna. În economiile mai mici, cositul cu mașina nu se plătește, fiindcă se vine prea scump.

Cositul cu coasa se poate face peste tot locul. Mai ușor și mai cu spor se face și cu aceasta pe locuri oable și dacă iarba nu este încurcată sau căzută. Pe asemenea locuri un cosaș harnic cu o coasă bună, poate să cosească pe zi câte două cară mari de fân.

După-ce iarba s'a cosit, se începe uscatul fânului. Mai întîiu se tind brezdele (pologii), apoi pe la amezii se întoarce fânul și pe seară se adună în niște căpițe mai mici. Dacă voim să facem un fân verde, frumos, atunci nu-l lăsăm ca să-l ajungă măcar roua, ci tot ce se cosește pînă la amezii se întoarce și pe seară se adună, pentru a se tînde din nou în ziua următoare.

La uscatul trifoiului lucrul merge mai greu, de oare-ce cum sînt firele lui mai groase și pline de must, se uscă mai anevoe. De aceea el se lasă după coasă o zi două în brezde, apoi se întoarce și pe unde sînt capre de lemn se în-

turi mai mici se poate rupe ușor. Cercarea aceasta de pe urmă nu se poate face la toate speciile de fân, de oare-ce fânul provenit dela ierburile spicoase, cum sînt cele de pe lunci, chiar și atunci când e deplin uscat nu se prea poate rupe.

Fânul deplin uscat se strînge în niște căpițe (furcături) mai mari, de unde apoi se încarcă pe cară, se transportează la locul hotărît pentru el și acolo se așează în clăi mai mari sau șoproane (șopuri-poduri).

I. Georgescu.

Poamele vermênoase.

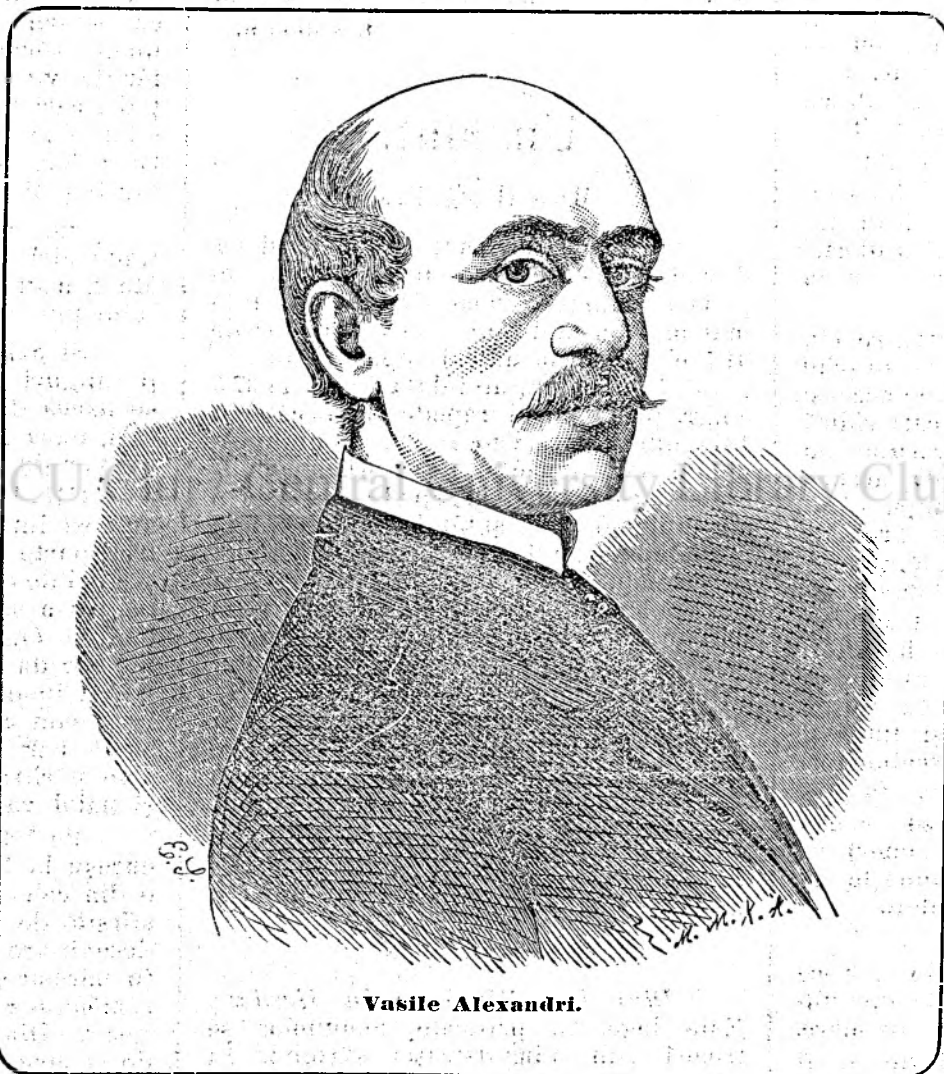
Ca mai toate produsele economice de câmp și de grădină, așa și unele din poame sînt supuse la mai multe boale. Între aceste boale cea mai însemnată pentru mere, pere, prune și cireșe este vermênoșarea. Aceasta se face de niște vermuleți sau larve (omide), cari intră în poame, parte pe când acestea sînt încă în ajun de a se forma, parte pe când sînt deja formate.

Vermuleții sau moliiile numite se prăsesc dela niște fluturi și trec ca toate insectele prin așa numita metamorfosă (schimbare) și adevă: din ouă se fac omide, din acestea coconi (nimfe) ear' din acestea după 14 zile ese fluturul în toată forma lui. Vermele acesta intrînd în poame rămîne acolo câte două luni de zile, pînă-ce adevă a crescut și s'a desvoltat de ajuns, atunci când îi vine timpul ca să se schimbe în nimfă, ese din poamă și sau toarce un fel de tort ca paianginul, cu care se acată de o creangă a pomului, sau se ascunde sub scoarța acestuia și acolo stă câte 14 zile, pînă-ce adevă se schimbă în fluture. Unii din fluturii acestia se ivesc deja prin Maiu și Iunie, alții însă numai prin August și Septemvrie. Cei din-

tîiu pun ouă de vară, ear' cei de al doilea de iarnă, cari adevă iernează cu poamele prin pivniță, sau pe frunzele și în scoarța pomilor și numai în primăvara următoare se desvoltează din ouă de se fac omide sau vermi.

Pentru a ne feri de acest neajuns în cultivarea poamelor, sînt mai multe mijloace.

Cel mai bun mijloc de stîrpire în contra acestor vermi este acela de a nu băga toamna nici-odată poame vermênoase în pivniță, ci mai bine este de a le scutura și a le da la porci, de a culege peste iarnă și primăvară toate frunzele de pe pomi câte le vedem rămase aninate pe crengile acelor și de a unge cu var și gaz bine toamna scoarța pomilor mai bătrîni. În modul acesta și dacă nu-i putem stîrpi de tot, totuși se stîrlesc partea cea mai mare din ei.

Vasile Alexandri.

tinde pe acelea, ear' unde nu sînt se uscă pe pămînt, ca și celalalt fân. Strînsul fânului de trifoiu totdeauna trebuie să se facă dimineața sau seara, căci de nu, se scutură toate frunzele de pe firele lui. De altecum atît fânul de trifoiu, cât și cel de luțernă în stare uscată fiind prea cotoros, se întrebunțează mai mult ca nutreț verde.

După-ce fânul s'a strîns în ziua primă în modul mai sus arătat, a doua zi se întinde din nou, după-ce s'a ridicat soarele și s'a dus roua. Peste zi se întoarce apoi de mai multe-ori, ear' seara se strînge gata. Când nu ar fi tocmai gata, se mai tînde puțin și în ziua următoare.

Fânul este deplin uscat atunci, când strîns în căpițe, nu se mai întoarce, când dacă bagi mîna în acelea cătră mijloc, o scoți plină de praf și alte foite mărunt scuturate pe ea, ear' făcut suci-

Un obicei.

Despre obiceiul de a purta greutatea pe cap sau pe umeri, în o foaie din România cetim următoarele lucruri vrednice de luat în seamă:

Pe lângă obiceiul, pe care îl au femeile, de a purta greutatea pe cap, mai este foarte răspândit obiceiul de a se purta greutatea pe umăr.

Bărbații, mai ales, poartă pe umăr toate greutatea acelea, cari sunt mai greu de adus în mână, sau acelea cari nu se pot aduce pe spate.

În unele părți ale țerei femeile poartă pe umăr donițele cu apă, cu cobilița. Obiceiul acesta e rău, și e rău pentru același cuvânt, pentru care e bun obiceiul de a se purta greutatea pe cap.

Și într'un cas și în altul, adică și în casul când se poartă greutatea pe cap, și în casul când se poartă greutatea pe umăr, e vorba de obicinuița mușchilor de a ține într'o anumită poziție unele părți ale corpului. Pe când însă o greutate purtată adese-ori pe cap, obicinuește mușchii șirei spinărei să țină dreaptă în timpul mersului șira spinărei, de unde, ca urmare un mers frumos și mișcări libere și ușoare, — o greutate purtată pe umăr are urmări rele, căci obicinuește umărul care poartă greutatea să rămână mai ridicat decât celalalt.

Eată cum se întâmplă aceasta:

Mușchii umărului sunt de două feluri, unii servesc să ridice umerii în sus. Acestia se numesc suitori, ear' alții cari se numesc scoboritori, servesc să tragă umerii în jos.

În casurile obicinuite umerii rămân dreupți, pentru-că puterea cu care mușchii scoboritori trag umerii în jos, e aceeași cu puterea mușchilor suitori, cari ridică umerii în sus. Din aceasta rezultă un fel de cumpănire. Se întâmplă același lucru, ce se întâmplă cu balanța, când în amândouă cumpenile sunt greutatea egale. Tot asemenea e când se poartă pe amândoi umerii greutatea deopotrivă.

Când însă numai unul dintre umeri poartă greutatea, atunci mușchii suitori ai acestuia, ai umărului cu greutatea, ridică umărul în sus, pentru-ca să nu strice cumpănirea. În același timp și pentru același cuvânt, mușchii scoboritori ai umărului liber trag de umăr în jos.

De aci rezultă (când se poartă adese-ori greutatea pe același umăr) că umărul cu greutatea se obicinuește să rămână mai ridicat decât celalalt.

Și asta e rău și e urit.

Se poate zice însă, că de oare-ce greutatea nu se poartă întotdeauna numai pe un umăr, răul nu e așa de mare.

Aceasta e adevărat, căci de ar fi altfel, atunci urmările rele ale acestui obicei ar fi fost atât de mari, că s'ar fi atras de mult luarea aminte asupra lui și s'ar fi căutat să 'i-se pună pedeci. Să nu se creadă însă, că răul e de tot nesticător, așa încât să poată fi trecut cu vederea. Și eată pentru ce: Se știe, că o lucrare, cu cât e mai de multe-ori făcută în același fel, cu atât obicinuește organele cari o exercită, să o facă mai cu ușurință și mai bine. Faptului acestuia se datorește puterea mai mare a brațului drept și ușurința de a face ori-ce mișcări mai bine și mai repede, decât cu brațul stâng.

Tot faptului acestuia se datorește desvoltarea mai mare a mânei drepte și chiar a piciorului drept.

Și apoi chiar cuvântul »îndemănare« nu se întrebuințează oare pentru a arăta ușurința de a se face unele lucruri mai repede și mai bine într'un anumit fel, decât în altul?

Același lucru se întâmplă și în cazul nostru. După-ce s'a purtat de câteva-ori o greutate pe un umăr, din chiar faptul acesta rezultă un fel de înlesnire, un fel de învățare de a se purta greu-

tatea tot pe umărul pe care s'a mai purtat, pentru-că e mai ușor, mai la »îndemână«.

Și eată deci, că deși nimic nu ne oprește, ca să purtăm greutatea când pe un umăr, când pe altul, totuși pentru-că ne vine »mai la îndemână« așa, din cauza obicinuiței, ne deprindem cu obiceiul acesta, care aduce relele de cari vorbirăm.

Din cele-ce spuserăm am pute trage următoarele învățături:

1. Sunt unii oameni, cari au mersul urit, sau prea aplecat înainte, sau prea pe spate.

Cusurul acesta al mersului s'ar pute îndrepta, silind pe cei-ce merg urit să poarte greutatea mici pe cap.

2. Pentru-că cunoaștem răul, care ne vine din obiceiul de a se purta greutatea numai pe un umăr, să căutăm să îndreptăm răul, purtând greutatea când pe un umăr, când pe altul, cu toate-că ni-ar veni mai ușor altfel.

Și dacă cunoaștem oameni, cari cine știe din ce împrejurări, au un umăr mai ridicat decât altul, să-i învățăm să poarte greutatea pe umărul cel coborât.

I. Voitiescu.

Un stat.

Mulsul vacilor.

S'a făcut încercare cu 9 vaci și s'a dovedit, că cu cât mai iute și mai repede se mulge o vacă, cu atât dă lapte mai mult și mai bun. Astfel în loc de 31.7 chlgr., prin mulsul repede s'au căpătat 111.7 chlgr., altă-dată în loc de 37.5 chlgr. prin mulsul repede s'au căpătat 137 chilograme. Va să zică, pe puțin căpătam dela o vacă de trei-ori mai mult lapte dacă o mulgem repede, decât dacă am mulge-o încet și tândăind. Ce-i mai mult, laptele muls repede este și mai bun ca celalalt. Nici-odată laptele muls dela o vacă nu este numai atât, cât se vede a fi în uger, ci în cea mai mare parte el este stors din sângele vacii prin faptul iritant al mulgerii. Vaca trebuie mulsă bine, așa ca să nu mai rămână nici o picătură de lapte, de oare-ce este constat, că tocmai acel lapte e mai bun și mai untos, care se mulge mai pe urmă.

Din traista cu povețele.

Răspunsuri.

Dlui Ilie Fărcășan în Herdate. Este lege, că pădurile comunelor să treacă sub administrația statului. În contra legii nu se poate face nimica. Asta nu însemnează însă că statul vrea pădurile. Pădurile rămân proprietatea comunelor, numai funcționarii îi numește guvernul. Pădurea o puteți folosi ca mai înainte, însă sub controla forestierului de stat.

Dlui Ioan Floașu în L. Rom. Dreptul de alegere se câștigă pe baza dărei directe. Chiria nu numără. Nici darea de trafică. Darea directă trebuie să plătească neguțătorul după un venit curat de cel puțin 105 fl., ca să ajungă la măsură; și fiindcă darea aceasta, numită de câștig, face zece procente din venitul curat, d-ta ar trebui să plătești cel puțin 10 fl. 50 cr. dare directă, ca să poți fi trecut în lista alegătorilor. Dacă plătești numai 10 fl. e prea puțin. De altcum se mai cere să locuiești cel puțin de doi ani în comună, căci altcum să plătești ori-cât de mare dare, nu poți fi luat în listă.

Dlui M. M. R. în Cicl. Mont. Preotul și învățătorul poate să fie membru în reprezentanța comunală, și e lucru slab dacă poporul nu-i alege preutindenea, pentru-că ei sunt singurii

oameni cu carte în multe comune, — oameni, cari știu și pot să apere interesele sătenilor. De altcum reprezentanța comunală se compune din două feluri de membri: din *viriliști* și din *aleși*. Viriliștii sunt cei-ce plătesc mai mare dare în comună, ear' aleșii sunt aceia, pe cari poporul îi însărcinează cu reprezentarea sa la comună. Ales poate fi ori-ce om din comună, care locuiește de doi ani în comună, plătește dare, e independent, adică nu stă sub stăpân, și e trecut de douăzeci de ani.

Starea agricolă în România.

Am amintit în un număr de mai nainte, că în urma secetei ce a bătuit în România, în cele mai multe părți bucatele au suferit mult, așa că roada va fi foarte slabă, în unele locuri mai nimic.

Eată cum ne înfășoșează starea sămănăturilor »*Gazeta Săteanului*«:

Ploile mici și parțiale ce au căzut, precum și cele dela 30 Maiu, n'au fost generale și au venit prea târziu pentru cele mai multe sămănături. Se înțelege, că pentru cucuruz, meiuri, pârânguri, unele sămănături de ovăsuri, pășuni, fênațe, vii și plantațiuni, aceste ploii parțiale, cari prin preajma Bucureștilor au udat bine pământul, au adus mult bine. Grânelor, săcărilor și oarzelor, aceste târzi ploii nu le-au adus folosință.

Dar' unde e mai rău, e pe-acolo, unde nici aceste ploii, dela sfârșitul lunii Maiu, n'au mai descreșit fruntea întristatului plugar.

Și azi vedem cucuruze, meiuri și pârânguri nerăsărite, sau cucuruze ce se usucă de absoluta lipsă de ploaie și cari, dacă nu va ploua mult și repede, nu vor da nici o roadă.

Cât despre grâne și săcări, parte au fost întoarse cu plante anuale de nutreț, parte au fost lăsate pentru păscut și apoi de ogoare sterpe, parte s'au lăsat pentru a se smulge pentru șiștavele lor boabe. Oarzele tot se mai țineau, dar' nu vor da roade mulțumitoare în multe părți; înspicarea e tot așa de neregulată, cum a fost și răsărirea lor. Ovësurile cari existau mai bine, în urmă s'au părilit; ce au rămas încep a înspica și paiul va fi cu totul scurt.

Pe tot ținutul căii ferate dela București la Brăila, priveliștea la 4 Iunie e din cele mai îngrozitoare. Lanuri nesfârșite de grâu, săcară, orz, ovës, cu desevîrșire arse de secetă, sunt lăsate în părăsire sau sunt arate din nou și sămănate cu meiuri, pârânguri ce nu mai răsar. Din distanță în distanță, holde de cucuruz mărunt, cu foile răsucite de uscăciune, gata să urmeze pe cele de păioase, dacă nu va ploua repede.

În un cuvânt »lipsă«, se vestește din ce în ce mai mare. Foamete pentru oameni nu va fi, grație mijloacelor de comunicațiuni, ce sunt altele ca în timpul foametei de mai nainte și trenurile vor aduce în regiunile mai bătuite de secetă bucate din altele tot din țeară, precum Oltenia, Moldova, unde, cum spuneam, n'au fost secetele nimicitoare din restul țerei. Va fi însă sărăcie mare; de dus din țeară bucate nu mai vorbim. Vitele se vor împuțina, vor degenera și mai mult. Avuția plugarului va scăde mult și chiar roada viitorului an se va simți, din pricina lipsei de sămănță și de trăgători.

Această grea stare se poate îndreptăți încă și mai mult, dacă multă așteptata perioadă de ploii mari, generale, va mai întârzia. Deficitul statului va fi mare.

Viile neatacate de filoxeră vor da o bună roadă de vin. Lușternăriile și trifoiștele, de ploaie răsbit, pot da o a doua coasă îmbelșugătoare, ear' nu ca cea dintâiu. Sfeclele de zahar nu sunt

rari, mici, și producțiunea lor nu va fi îndestulătoare pentru fabricile din țeară. Legumele vor fi scumpe și rari.

În un cuvânt totul și toate se simt de ne mai pomenita de mare secetă din această primăvară și de excepționala de uscată iarnă.

Anul agricol 1898—1899 va fi socotit pentru România, ca unul din cei mai răi ani.

Știri economice.

Roadă în străinătate. În Franca prevederile sînt mai puțin bune ca la începutul anului. După prețuirea ministrului de agricultură din Franca roadă grăului nu va întrece cifra de 124 milioane hectolitri; ceea-ce înseamnă că nu va fi așa îmbelșugătoare ca în 1898.

Tot cam astfel e în Belgia și Olanda.

Dar' și aiurea s'au mai împuținat. Astfel Statele-Unite ale Americii dacă nu vor avea o recoltă deficitară cum unii pretindeau, dar' nici așa de seamă nu va putea fi.

După o anchetă făcută de »Evening Post«, din Chicago, recolta grăului de toamnă se prezintă nefavorabil și se vorbește de jumătate recoltă. Ba se zice, că stocurile, vizibile nu sînt acum decât de 35 milioane »boisseaux«, adică mai puțin de jumătate decât erau acum 4 ani, când recolta era cam tot ca aceea din acest an. Ba se svonește, că Statele-Unite nu vor putea exporta de fel grâu, care de abia se ajungă pentru trebuințele locale.

În Germania, de va fi timpul favorabil, se poate spera în o destul de bună recoltă, dar' nu mai mare ca anul trecut. Această pentru toate cerealele.

În Rusia roadă nu e de seamă pentru sîmînăturile de toamnă și mai ales cele de primăvară, mai virtos în sudul Rusiei.

În Algeria lăcustele au adus mari stricăciuni.

Cu un cuvânt grănele vor avea mare căutare și de aceasta trebuie să țină seamă economii nostri.

„Stropitorile“ impuse! În Sebeșul săsesc autoritățile locale au impus tuturor proprietarilor de vii folosirea »stropitorilor« contra *peronosporii*. În zilele aceste o comisiune exmisă anume va cerceta, dacă fiecare proprietar și-a făcut datorința, — *pedepsind pe cei neglijenți*.

„Peronospora“, sau cum o numesc în România, mana viilor, și-a făcut aparițiunea în podgoria *Odobestilor*, vestită de vinul seu bun, și mai cu seamă la Jariștea și Patești.

Import de aur în Europa. O telegramă din New-York spune, că ieri a plecat spre Europa un transport de aur în valoare de 2,650.000 dolari (31,800.000 fl.)

Ploi și vifor. Institutul de meteorologie din Budapesta raportează din 28 Iunie ploi pe alocurea cu vifor. Anume din: Trnawa (Nagyszombat), Magyar-Óvár, Ó-Gyala, Budapesta, Sopron, Hereni, Ciacaturn (cu vifor), Carlstadt, Solnoc, Dobrișin, Késmárk, Ungvár (cu vifor), Sibiu, Șemniț, Osjec, Agria (cu vifor), Aenaslatina, Sătmar, Oradea-mare, Cluj și Cinci-biserici.

ȘCOALA ROMÂNĂ.

Ceva privitor la chestiunile noastre școlare.

(Urmare).

1. Învățătorul veghetor bun.

Învățătorul să fie veghetor bun peste sine, peste inima sa, peste limba sa. În școală, afară de ea, în cercul familiei sale, în tot timpul învățătorul să vegheze. Toate însușirile rele, adică: mînie, invidie, rîsbunare, egoism, nemilostenie, tirănie etc. ale învățătorului îl desautorizează înaintea copiilor, înaintea poporului și aceste însușiri rele vor avea și urmări rele, căci influințează rău asupra întregii generațiuni.

Să vegheze învățătorul mai departe asupra propunerii, de aceea nici-când să nu păsească nepregătit în școală. La începutul anului școlar să-și aleagă materialul de propus, să-l împartă pe 36 de săptămîni; ear' în decursul anului să-și însemne în tot timpul cât a propus, ca așa din an în an să-și poată da mai mult seamă și să se știe mai bine orienta, pentru-ca mai ușor și mai sigur să poată ajunge la scop. Pregătirea se face în scris, se învață și se predă.

Este învățătorul veghetor bun peste sine însuși, ușor se poate aștepta, ca cu blîndețe să vegheze și asupra turmei păstoririi lui încredințată.

Mijlocul cel mai bun de veghere este ochiul învățătorului. Învățătorul, care în tot momentul vede ce se petrece în școala sa, dă garanță că va deveni învățător bun. Unde nu domnește ochiul, nu ajută nici bătul. Mare putere zace deci în ochiul veghetor al învățătorului. Silit e învățătorul mult să certe, mult să pedepsească e semn că n'are ochiul bun, îi lipsește vegherea bună și în aceasta constă educațiunea bună.

Învățătorul bun veghiază în școala sa și grijește ca:

- a) copiii să-și țină corpul drept;
- b) atențiunea lor să fie încordată;
- c) răspunsurile lor să fie precise și clare;
- d) să fie liniște în decursul prelegerii;
- e) să fie voe bună la învățămînt;
- f) scrierea să fie legibilă;
- g) să fie ordine la plecare.

Observînd învățătorul aceste puncte, cruțînd timp și vorbe, cu ușurința se ajunge la țintă.

2. Învățătorul iubitor de ordine.

Este obicînit în multe școale, că în primele prelegeri li-se spune copiilor că în școală au să șeadă frumos, în pace, drept etc. etc. și dacă nu fac precum li-s'a spus, să dojenesc, ori să pedepsească chiar până atunci, până-ce de frica pedepsei, bieții copii să silească a implini pe cât se poate porunca învățătorului, căci el este iubitor de ordine. Va să zică cu vorbe aspre, cu pedepse să deprind școlarii la ordine.

Această o numim cu alte cuvinte ordine forțată. În casuri de acestea cu cât școlarii s'au purtat mai bine în școală, cu atît mai rău se vor purta ei afară de ea. Lucrul este firesc și natural. D. e. păsărica din colivie, simțînd apro-

pierea primăverii, cât își bate aripile ca să scape din prinsoare, ca să fie liberă și liberîndu-o, cât de veselă este, cât cîntă ea în semn de mulțumită Creatorului. Apoi mieluşelul pe cât de blînd ni-se pare cînd e închis, pe atît de sburdalnic este el, cînd îl lăsăm în câmp, căci e dornic de libertate.

Astfel știe și omul, și omul cel mai incult a prețui libertatea. Libertatea este pulsul vieții omenești. Dela începutul tuturor timpurilor până în ziua de astăzi pentru nimic nu au luptat popoarele atîta, ca pentru scumpa și sfînta libertate.

Și școlarul trebuie deci crescut la ordine liberă. Așadară încă delă începutul anului școlastic, grijească învățătorul brav, cu blîndețe și iubire, ca prin învățături morale de tot felul și din tot locul, se procure școlarii sei voe, să cugete liber, ca astfel ei înșiși să știe, să aleagă și să iubească ce este bun, frumos și folositor și să urască ce este rău, urît și stricăcios și aceasta să devină în școlarii a doua natură.

Un cap deschis, o inimă caldă, o voință tare, sinceritate sfîntă, voe liberă, stăpînire de sine trebuie produs în copiii noștri, dacă voim ca din ei să crească bărbați harnici și femei, care să fie fala unei națiuni libere.

Ordinea în școală. Școala ca să nu fie jucăria întemplierilor, trebuie ținută pe din afară și pe din lăuntru în cea mai bună ordine. Numai prin ordine este posibilă existența unei școale bune din care es creștini luminați, cetățeni liberi.

Ordinea este învățătorul, ear' școala este fotografia lui. De aceea pentru susținerea ordinii în școală prerindească învățătorul cu săptămîna câte un școlar care:

1. Să șteargă de praf obiectele de prin școală.
2. Să ude buretele și să șteargă tabla, să grijească creta.
3. Să nu sufere bucăți de hîrtie, găoci de nuci, sfărîmături de pîne etc. pe podile.
4. Se aeriseze între ore.

Ordinea înainte de prelegere. Prelegerea se începe de comun dimineața la 8, ear' după amezai la 2 ore.

Învățătorul să nu sufere ca școlarii să între în școală decât cu un pătrăr de oră înainte de începerea prelegerii.

Cel cu săptămîna îngrijește ca:

1. Copiii înainte de a intra în clasă să-și curețe încălțămintele de rîzătoarea ce ar trebui să se afle înaintea uși, ca să nu se producă praf în clasă.
2. Copiii să-și depună căciulele, năframele, mantalele în cuier.
3. Copiii să se așeze în pace la locul lor și să-și repețească lecția ori să cetească încet.
4. Să nu fie sgomot; copiii să nu alerge prin școală și să nu se apropie iarna de sobă.
5. Copiii să nu scuipe pe podele, și în scuipitorile puse anume spre acel scop.

La intrarea învățătorului în clasă școlarii se scoală și salută. (Va urma.)

Almanachul învățătorului român.

— Apel către frații colegi și către amicii școlaii române. —

Frumoasele și binevoitoarele aprecieri din partea ziarelor noastre române, dar' mai virtuos călduroasa primire din partea fraților colegi și prin aceasta rezultatul îmbucurător *moral* și — încât m'am putut achita de sarcina grea a edării — și *material*, obținut cu acest opșor, sânt tot atâtea dovezi, că acest Almanach, deși ca început modest, totuși a răspuns la o *faptică trebuință* a învățătorului român.

E pentru mine o plăcută datorință a aduce mulțumiri profunde on. redacțiunii a foilor noastre, precum și tuturor prea onorațiilor domni și fraților colegi, cari în așa frumos mod m'au știut încuraja!

Peste greutatea decisătoare am trecut cu bun succes, nu e dar' exchisă posibilitatea, ba dela noi afirmă, ca acest început să se perfecționeze așa, ca să devină nu numai folositor, ci chiar *indispensabil* învățătorimei noastre.

Spre acest scop, unicul ce am intenționat cu acest opșor, — și contând la spriginul factorilor competenți pentru cauză, voiu să continuu și pe viitor acest început, redactând și editând și mai departe *Almanachul inv. român*.

Drept aceea, când aduc acestea la cunoștință fraților colegi, protectorilor și amicilor cauzelor noastre, îi rog totodată a mă onora cu prețitul sprigin reclamat de scopul intenționat, cooperând cu câte o lucrare, pe care îi rog să binevoiască a o trimite subscrisului *până cel mult 1 August a. c. st. n.*

Lucrările de ori-ce fel, cu preferință cele *din sfera școlaii și pedagogiei*, vor fi bine primite și — după putință — publicate.

Îndeosebi ne-ar măguli concursul, cu care ne-ar distinge literații noștri, cari prin poesii și sentențe potrivite sau și alte lucrări, ar ridica mult valoarea opșorului nostru dascălesc.

Cu bucurie am mai răspunde încă unei cerințe, prea simțită în viața școlară, de a aceluia fătului nostru și cântări școlare, pe una sau mai multe voci. Apelăm dar' la valorosul sprigin al *compositorilor noștri!*

Tot astfel, d-nii învățători, ca autori ai vre-unui opșor tipărit, precum și alți domni autori și editori de cărți de interes pentru școală și învățători, sânt rugați a-mi comunica, respective trimite câte un exemplar din cărțile edate, spre a le înregistra și anunța în Almanach.

În fine, extrase autentice de legi și ordinațiuni în vigoare, referitoare școlaii și învățătorilor noștri, ni-ar face deasemenea mare serviciu, căci numai așa am putea răspunde din destul cerinței practice a *Almanachului*.

Pentru deplina orientare, on. domni cari vor coopera cu lucrări, sânt rugați a-mi notifica aceasta, cât mai curând, ear' la cerere le pot servi cu un exemplar de pe anul I. al Almanachului.

Rămâne acum, ca, îndeosebi frații colegi, conștii de chemarea, poziția și cerințele de progres și eu dor de-a contribui la ridicarea nimbului *statului învățătoresc*, să nu întrelase a da spriginul dorit și pretins de acest opșor adevărat dascălesc.

Reșița-montană (Resiczabánya), în Iunie 1899.

Iosif Velcean,
inv. rom.

Examene.

Despre examenele, ce s'au ținut cu sfârșitul anului școlar curent, ni-se mai raportează din următoarele locuri:

Valea-Bărgăului, 24 Iunie n.

La 23 l. c. s'a ținut examenul de vară la școala fundațională din Borgo-Prund, care singură este instituit cultural susținut, în aceste părți, din fondurile centrale dela Năsăud, averea oare-când exclusiv a fostilor grănițeri din regimentul II.

Școala aceasta are trei învățători și o învățătoare, anume: dl Iacob Onea, învățător și director; Pavel Beșa, preot, învățător și catichet greco-or.; Ilarion Bosga, învățător, și d-șoara Eugenia Greavu, învățătoare; apoi dl Anchidim Candale, preot gr.-cat. în Borgo-Bistrița, catichet gr.-cat.

Examenul s'a ținut în prezența unui număr public, inteligență din loc și jur: d-șoare, doamne, domni, Români, Maghiari, Germani și popor; am văzut și pe dl Emil Verzariu din Sibiu. Toate clasele au fost examinate în aceeași sală frumos împodobită cu ramuri de brad, cununii de flori și icoane.

Început la 8 ore s'a terminat la 12 ore a. m. și a fost presidat de prea on. domn Simion Monda, protopopul gr.-or. al tractului Bistrița, ca inspector tractual de școale și poate, delegat și de on. domn Teodor Vărășmaș, paroch în Borgo-Prund ca președinte al senatului școlar, fiind acum școala de categoria celor comunale.

Nu înșir anume ce și cât s'a examinat dintre și din obiectele de învățământ în fiecare clasă, ci spun: examinarea s'a făcut cu interesul, serioșitatea și demnitatea cuvenită și recerută de însemnătatea școlaii. Răspunsurile precise și fluente au satisfăcut așteptării publicului interesat, dovedind zelul dezvoltat de învățătorii și învățătoarea școlaii întru a-și îndeplini datorința, ceea-ce le servește spre laudă și recunoștință.

Plăcută impresiune au făcut și cântările propuse și conduse de d-șoara învățătoare *Greavu*, căreia precum am văzut, deși în timp relativ scurt, i-a succes a deprinde pe elevii claselor mai înalte a cânta în duet.

În ce privește produsele lucrului de mână femeiesc cred că nu voiu greși spunând și părerea mea, necompetentă, anume, că și pe acest teren încă s'a făcut un frumos și bun început. În timp relativ scurt și cu eleve puține, am văzut pregătite și expuse spre privire și examinare, în cabinet separat, piese în număr mărișor și din diferite ramuri de lucru de mână femeiesc, precum: cipcării, împletituri, cusături și țesături.

Cele mai frumoase piese 'mi-s'au părut mie acelea lucrate și expuse sub numele elevelor din clasa a IV-a: Ana Suceava, fiica parochului Suceava din B.-Prund, Elena Hângănuț, fiica Drului Nicolae Hângănuț din loc și Maria Beșa, fiica învăț. Beșa dela această școală. Nu-i vorba, toate lucrurile expuse au fost frumos lucrate, curat și cu gust, încât ca începuturi au satisfăcut așteptării.

E drept, că aici în Bărgău lucrul de mână femeiesc e dezvoltat în așa grad și la poporul țeran, încât de multe ori frumșea produselor lui te pun în uimire și pot fi luate de alții ca modelele cele mai reușite, și la acest grad de dexteritate a ajuns țeranca noastră numai prin însușirile și străduința sa, exercitându-se singură fără de ajutorul școlaii. Dacă ar veni școala într'ajutor și în direcțiunea aceasta, deprinderea s'ar face sistematic, mai ușor pentru elevă, mai cu temei, și produsele capătă un lustru mai strălucitor, o frumșetă și o valoare mai mare. Este dată dar' pentru poporul nostru puțința de a-și perfecționa

fiicele și în direcțiunea aceasta, și prin urmare a face, ca cunoștințele lucrului de mână femeiesc să fie răspândite în măsură mai mare, mai iute și mai cu temei în sinul său și prin această școală, și n'au de făcut alta decât a se folosi de ea trimițându-și fiicele spre a frecuenta școala regulat și atunci nu se va căi.

Rezultatul acestui an 'mi-s'a părut peste tot bun, ceea-ce, repetez, servește spre laudă și recunoștință corpului didactic și patronatului școlaii.

Un ouspe.

Din Deva.

— la 16/28 Iunie 1899.

Examenul la noi s'a ținut Duminecă, în 13/25 Iunie în biserică, începând la 3 ore d. a.

În decursul anului școlar 1898/9, înmatriculați au fost 78 școlari, au cerșat școala peste anul întreg regulat și s'au prezentat la examen 75 elevi.

Răspunsurile școlariilor au fost peste așteptare mulțumitoare peste tot.

A presidiat m. o. domn protopresbiter tractual George Romanul, însoțit de subinspectorul reg. de școale Dr. Wilt, care (protopresbiterul ori inspectorul? Red.) prin o cuvântare acomodată a arătat însemnătatea și folosul învățării și a pronunțat și cu cuvântul calculul laudabil, ce au raportat învățăceii prin răspunsurile lor din toate studiile ce li-s'au propus.

Ne-au onorat cu prezența mai mulți domni și doamne din clasa inteligență, precum preparanți dela școala de stat, membrii comitetului parochial, părinți ai școlariilor din loc, cari au fost foarte satisfăcuți.

Învățătorului Toma Roșu, care precum în trecut așa și acum cu zel și simlincă neobosită și-a împlinit chemarea, i-s'a exprimat din partea tuturor onorațiilor oaspeți recunoștință precum și din partea mai multor părinți de familie din loc. Primească și din partea mea.

Ioan Filimon,
participant.

Convocare.

Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor români sălăgeni se va ține estimp la 16 Iulie st. n. în comuna Bănișor (O.-Bán), la care a participa este invitat on. cler, inteligența, poporul și toți binevoitorii și iubitorii de înaintare a culturii naționale.

Programa:

Sedința I. Serviciul divin. — Deschiderea adunării. — Citirea protocolului adunării trecute și referarea despre efectuarea deciziunilor. — Citirea ordinațiunilor dela forurile mai înalte. — Raportul anual despre activitatea Reuniunii. — Raport anual despre starea cassei și bibliotecii.

Alegerea comisiunilor: a) pentru înscrierea membrilor noi; b) pentru încasarea taxelor restante și a ofrandelor; c) pentru constatarea membrilor prezenți și absenți; d) pentru înscrierea de membri la fondul funebrel; e) pentru scrutarea cassei; f) pentru cernerea propunerilor practice și a disertațiunilor. — Prelegerile practice. — Citirea disertațiunilor. — Pausă și prânz comun.

Sedința II. Referarea comisiunilor examinate. — Propuneri diverse. — Defigerea locului adunării viitoare. — Alegerea membrilor cu propuneri practice și disertante pentru adunarea viitoare. — Alegerea comisiunilor verificatoare a procesului adunării prezente. — Închiderea adunării.

Șimleul-Silvaniei, la 27 Iunie 1899.

Alimpu Barbolovicu,
vicar for. epp. al Silvaniei și președintele Reuniunii.

Alexiu Fedorca,
secretar.

Răvașul școlii.

„Foaia Pedagogică“. Apare în Sibiu la 1 și 15 a fiecărei luni. Abonamentul: 1 an 3 fl., o jumătate de an 1 fl. 50 cr. Pentru România pe an 10 lei. Anul III, nr. 12 din 15 Iunie 1899 are următorul cuprins: Disciplina școlară, de Nicolau Simulescu, director și învățator la școala din Apoldul-de-jos. — Modele de lecțiuni: Gândacul de Maiu, lecție din istoria naturală (Urmare și fine). — Din literatura școlară. — Informațiuni: Examenul de calificare învățătoresc. — Ordinea examenelor la școala elementară capitală română gr.-or. din Brașov. — Avisuri.

Concurs. La școala capitală ortodoxă română din *Lugoj* este a se ocupa un post de învățator cu salar de aproape 600 fl. și venitele cantorale. Termin de concurs 30 zile.

Pentru școală. Subscrisul vine a aduce și pe această cale cea mai mare mulțumită stimatei doamne Maria Zett născ. Barb din Mediaș, care a avut bunăvoință a dăruți 14 fl. pentru facerea unei catedre în școala gr.-or. din Mediaș. Această faptă să servească de exemplu și să aibă mulți urmași între credincioșii bisericii noastre. *F. Necșa*, învățator român.

Examenale rele. La școala comercială superioară din *Mișcolț*, dintre 48 abiturienți au făcut cu succes examenul de maturitate numai 26. Tot asemenea la școala comercială de stat din *Arad*, din 47 maturisanți au reușit numai 17 ear' la gimnasiul din *Mediaș* a maturizat un singur elev.

La școala de fete a »Asociațiunii« în 28 Iunie d. a. s'a făcut încheierea solemnă a anului școlastic. Elevele s'au produs cu piese de muzică și declamațiuni în toate limbile. Public asistent foarte mult, din loc și din provincă. A asistat și Metropolitul *Meșianu*, care după cuvântul de închidere a comisariului »Asociațiunii«, asesorul *N. Ivan*, a adresat câteva cuvinte părințești către eleve, îndemnându-le să persiste și în viață pe calea cea bună ce li-s'a arătat în școală, spre bucuria părinților lor și a marelui noastre familii, poporul românesc. I. P. S. Sa s'a retras între aclamațiunile publicului, spre a cerceta expoziția lucrurilor de mână făcute de eleve. Două sale ocupă această frumoasă expoziție, splendidă în toată privință.

Lucrurile, dela cele mai practice și necesare, până la cele artistice, fac onoare elevelor și profesorei lor domnișoara *M. Cioban*. Sărbarea s'a sfârșit după 6 oare.

CRONICĂ.

Despărțământul Timișoarei al »Asociațiunii« și-a ținut adunarea generală, convocată de dl *Em. Ungureanu* în 25 Iunie c.

Prezenți au fost toți membrii din comitet, apoi d-nii protopopi *Dr. T. Putici*, *George Trăilă* și *I. Vulcan* (gr.-cat.) din loc; *Voicu Hamsea* (Lipova), *Ioan Pinciu* (Ciacova), *advocații P. Rotariu*, *Dr. Aurel Cosma*, *Dr. Lazar Șimon* (Ciacova), *Dr. Val. Mezin*, *George Ardeleanu* etc. etc., câțiva preoți și plugari dela sate.

Ca taxe de membri s'a încasat o sumă frumoasă, la care s'au adaus oferte dela *Dr. Iosif Gall* 50 fl., dela *Dr. P. Cegle* 30 fl.

Din raportul despărțământului despre activitatea de 6 luni, de când există, se vede, că despărțământul are deja un *fond propriu cultural de 320 fl.*, peste aceasta a încasat și administrat

centralei 700 fl. v. a., s'a creat o *biblioteca ambulantă* de 48 de opuri.

Urmând disertațiunile, dl protopop *I. Pinciu* a ținut o disertațiune mult aplaudată despre »*muncă*«, ear' dl *G. Ardeleanu* despre factorii, cari au conlucrat dintru întâiu în acest oraș pentru dezvoltarea românismului.

Din prilejul adunării a avut loc în Timișoara o românească petrecere.

Din Vameș-Odriheiu ni-se scrie: Sânt 2 ani, proprietarul *Isailă Giorgiu* a cumpărat pentru biserică un moliftelnic dela *Blaj*, legat foarte frumos, în preț de 3 fl. 80 cr. Tot în acel an a cumpărat *Laslo Ioan Chirilă* și soția sa *Cati*, un rind de vestminte negre, precum și niște mânecari la alt rind de vestminte bisericesti, cu totul în preț de 25 fl.

În anul trecut un bun poporean, anume *Vasilie Chirilă* cu soția sa *Ana* au dăruit un rind de vestminte tare frumoase, pentru slujba sfintei liturgii, în preț de 56 fl. Meritul la aceste binefaceri se cuvine și vrednicului preot *Nicolae Maior*, care prin purtarea sa exemplară și prin predicile sale cele frumoase și plăcute știe cuceri și îndulci inimile poporenilor sei, care îl stimează și iubesc ca pe un adevărat părinte. Se ocupă foarte mult cu cetitul, în casa dînsului află tot felul de cărți și ziare, precum »*Tribuna*« și »*Foaia Poporului*«, »*Gazeta Transilvaniei*«, »*Revista Ilustrată*« și »*Unirea*«, ba și în comunele vecine încă a răspândit pofta de cetire, precum în comuna *Coroi-Sănmărtin* sânt prenumerați la »*Foaia Poporului*« și »*Gazeta Transilvaniei*« până peste 10—12 inși, și în cestelalte comune vecine, precum *Șoimușul-român*, *Laslăul-român*.

Coman Floas, comerciant.

Oficinele de maghiarisare. În *Sănmihaiul-de-Câmpie* (comitatul *Cojocnei*) este de patru ani deja o școală de stat, despre al cărei examen din anul acesta »*Magyarország*« de ieri scrie următoarele:

»Acest examen a arătat rezultat uimitor. Băieții de limbă română (român anyanyelvű gyermekek) într'atâta și-au însușit limba maghiară, încât au răspuns în corectă ungurească din diferitele studii, au declamat frumos poeziile patriotice și au cântat cu mare însuflețire imnul și »szózat-ul«.

Despre o altă ispravă de maghiarisare raportează »*Közérdek*« din *Aiud*. La școala de stat din *Alămor* examenul s'a ținut în 4 Iunie. Raportorul spune, că »*helybeli román testvéreink*« în frunte cu judele comunal și cu preotul gr.-or. au asistat la examen în biserică reformată. »Examenul s'a început cu cântare de psalmi, după care un elev român (romun anyanyelvű növendék) printr'o rugăciune rostită cu frumos accent maghiar a implorat ajutorul atotputernicului, ear' la alt loc zice: »A urmat apoi gramatica, declamațiuni de examen, dialoguri, în cari elevii de limbă română s'au distins într'adevăr în mod uimitor«.

Un singur lucru nu înțelegem? Ce caută preoții români în oficinele de maghiarisare?

Prezicerea timpului. Șolomonarul științific *Dr. Falb* prezice pentru jumătatea primă a lunii *Iulie* timp uscat, ear' pentru a doua jumătate câteva zile ploioase, fără poviuri însă. Viscole în luna *Iulie* nu vor fi. Pentru *August* prezice pe prima jumătate ploi multe, ear' pe a doua jumătate timp uscat. Pentru *Septemvrie* prezice secetă, ear' pentru *Octomvrie* ploi multe și viscole. Zile critice de primul rang vor fi: 22 Iulie, 21 August, 19 Septemvrie, 18 Octomvrie, ear' de rang secundar: 5 Septemvrie, 4 Octomvrie și de rang terțiar: 7 Iulie și 6 August. Pentru *Sibiu* nu a șgodjit-o *Falb*, căci pră la noi plouă binișor.

În *Sebeșul-săseșc* la postul de senator în magistratul orășenesc a fost de curând ales dl *Vasilie Aldea*, fost notar în comuna vecină *Lancrăm*. În locul dînsului s'a ales notar dl *Aurel Barbu*, fost notar în *Răchita*.

Dar bisericeii. Subscrisul își ține de cea mai plăcută datorință a da expresiune mulțumitei sale profunde față cu onorata direcțiune a institutului de credit »*Arieșana*« pentru marinosul seu dar de 10 fl. v. a. oferit, bisericeii gr.-catolice din *Turda-nouă* spre acoperirea multelor lipse. *Turda*, la 29 Iunie 1899 st. n. *Artemiu Codarcea*, protopop.

Notari. În *Gârbovița* (cercul *Aiudului*) în 27 Iunie a fost ales notar cercual *Atanasiu Roșian*.

— În *Băița* în fostul comitat al *Zarandului* a fost ales notar cercual *Dionisiu Sida*, fost notar în *Ribița lângă Baia-de-Criș*.

Mănăstirea »Valea Călugărilor«, din diecesa *Caransebeșului*, a fost jefuită de un făptuitor necunoscut, furând din ea sume de bani și alte lucruri scumpe.

Meseriașii români din Orăștie vor aranja în 16 Iulie n. o petrecere de vară în folosul nou înființatei *Reuniuni* a lor.

Alegerea lui Goldiș de episcop al diecesei *Aradului* e întărită din partea *Coroanei*. În 1 Iulie noul episcop a depus jurământul de fidelitate în *Schönbrunn* împreună cu nou denumitul episcop *Sevici* al *Serbilor*.

Năpastă. În *Borgo-Prund* lucrătorul *Ioan Pop* împreună cu un tovarăș al seu fiind surprins de vișor în pădure s'au adăpostit ambii într'o colibă. Vântul răsturnând însă un copac uriaș, acesta a căzut pe colibă și a zdruțit-o împreună cu cei doi oameni din ea.

Patru gemeni. Nevasta lui *Paul Petek*, lucrător în ocele dela *Reșița*, a născut zilele trecute patru gemeni, doi băieți și două fetițe, teaferi și sănătoși toți patru. Li-s'a dat nume în ordinea nașterii: *Paul*, *Iulia*, *Ioan* și *Ileana*.

Omor și jaf. La marginea pădurei *Pojorita* de lângă drumul *Vadului* (*Bihar*) săptămâna trecută a fost aflat mort țeranul *Vasilie Toderăș* din *Șuncuiuș*, care mergea spre casă dela tirgul din *Aleșdi*, unde vînduse mai multe vite cornute. Este bănuț cu comiterea jafului și omorului țeranul *Pavel Florea* din *Vad*, care însă neagă, deși la deținere s'a aflat la el o însemnată sumă de bani.

Tîrg de cai. În 10 Iulie n. se va ține în *Brașov* tîrg de cai, unde comisia de remontă va cumpăra pe seama armatei cai în vîrstă de 3, 4, 5 și 6 ani.

Ciuma porcilor. În *Alămor* veterinarul comitatens a constatat epidemie între rimători. 109 rimători au fost aflați inficiați de boală. Dintre acestia au pierit până acum 16. S'a dispus carantină.

Societatea »Lumina« a meseriașilor români din *Brașov* aranjează în 20 Iunie v. excursiune la *Stejeriș*. În cas de timp ploios excursiunea se amină pe *Dumineca* următoare.

Promoție de doctori. În 1 Iulie c. s'a făcut la universitatea din *Viena* promoția de doctori în medicină a tinerilor *Alexandru Vajda-Voevod* și *Octavian Florea*.

Din Hălmaგიu. Din Hălmaგიu ni-se scrie: Domnul *Hadar György* din *Hălmaგიu*, tutor orfanal, pe care nu l-am lăsat să piară, fiind însărcinat cu o familie grea și astfel de milă l-am ales de tutor, eată cu ce răsplătește pentru facerea de bine împintinatul de el: În ziua de Rosalii văzând că fetele noastre poartă panglice tricolore, l-a mâncat pe dumniului la inimă, s'a înveninat și de loc s'a dus la pretorul și l-a încunoștiințat ca să le oprească. Pretorul a dat ordinațiune la antistia comunală, că la cine va vedea triclorul să-l iee jos în numele logei. Chiar a doua zi de Rosalii, când tot poporul alerga la sfânta biserică ca să ese afară cu crucea, atunci antistia comunală condusă de pretorul a stat în cale la fieste-care, uitându-se cum este îmbrăcat. Chiar din biserică au scos pe vre-o trei fete pentru-că au purtat triclorul în pěr. Nouă ne este cu durere, că dl pretor este născut chiar din Hălmaგიu și știe bine datinile Hălmaგიenilor și a poporului și se lasă să fie condus de un om ca *Hadar György*, care trăește de pe spatele noastre; sau nu știe săracul ce o urma mai încolo după aceste clevetiri?

Hălmaგიeanul.

Din Ibănești. Din *Ibănești* ni-se scriu următoarele: Mai bine de o lună de zile, de când prin comuna *Ibănești* bântue o boală de vèrsat (vèrsat negru), în urma căruia mulți din cei-ce pătinesc de această boală rămân schilavi, orbi sau stricați la față. Unii au și murit și anume: vre-o 3 femei și mai mulți copii. Tot în această comună, precum și în cele învecinate Hodacu, Orșua etc. s'a lățit cu o forță grozavă boala de vite murind până acuma în *Ibănești* 107 viței mici până la un an și vre-o câteva vaci, afară de comunele vecine. În urma acestora a eșit la fața locului medicul cercual al Reghinului-săsesc, care vizitând și constatând boalele a dat în poruncă antistiei comunale, că toți copiii să fie împunși de vèrsat, ceea-ce s'a și făcut. Toate merg spre rău. Numai timpul și natura se mai arată veselă în părțile acestea, cu toate-că ploile țin cam lung, totuși bucatele se arată bune, mai ales cucuruzele. Numai acestea îi mai pot îmbucura pe bietii oameni și înveseli căci de un timp încoace le este foarte greu traiul. La țiguri nu le este iertat a merge cu nici o vită cornută, asemenea eșirea cu fèn din comună nu este iertată, din cauza acestei boale, care s'a lățit până și în ciurdele de boi aflătoare la munte.

Ibăneșeanul.

Programa gimnasiului român din Năsăud pe anul școlar din urmă a eșit zilele acestea. Scoatem din ea următoarele date.

Corpul profesoral a constatat în anul școlar 1898/9 din 13 profesori ordinari definitivi, dintre cari profesorul *I. Gheție* a fost și director substituit, și 2 profesori suplenți.

Elevi au fost înscriși pe anul școlar expirat: în clasa I. 43, în clasa II. 38, în clasa III. 34, în clasa IV. 24 ordinari și 1 privatist, în clasa V. 27, în clasa VI. 23 și 1 privatist, în clasa VII. 32 și 2 privatști, în clasa VIII. 30 și 4 privatști; de tot 251 ordinari și 8 privatști, dintre cari a *reșosat unul* (din clasa I. gimn.), al cărui nume însă *Reportul* nu ni-l spune, au repășit trei (din clasa I. gimn.), ale căror nume asemenea nu ni-se spun. Au rămas deci la finea anului școlar 255 elevi.

Dintre acestia, după naționalitate au fost 252 Români, 2 Maghiari și 1 German, ear' după confesiune: 186 grcat., 66 gr-or., 2 rom.-cat. și 1 reformat; după starea civilă a părinților au fost: 129 agronomi, 3 industriași, 2 comercianți și întreprinzători, 17 amployați, 99 preoți, profesori, învățatori, medici, адвоcați, ingineri etc. și 5 pensionști. Contingentul îl dau deci băieții de țărani

plugari. După ubicațiunea părinților: 21 au fost din Năsăud, 102 din comitatul Bistrița-Năsăud, 131 din alte comitate ale țerei, ear' 1 din Bucovina. După progres: 15 au fost clasificați cu *eminență*, 29 cu *bun*, 126 cu *suficient*, 45 nesuf. din 1 studiu, 13 nesuf. din câte 2 studii, și 21 nesuf. din mai multe studii.

Despărțemintele »Asociațiunei«. Sânt convocate adunările de despărțeminte în următoarele locuri: Adunarea despărțemintului XXV. (*Ludoș*) este convocată în *Iclänzel*, pe 11 Iulie n. c.

Adunarea despărț. XII. sëlăgianchiorean este convocată în *Șimleul-Silvaniei*, pe 3 August c.

Îndemnăm pe cetitorii nostri din acele părți a lua parte cât mai mulți la aceste adunări.

În ocnele de cărbuni dela Anina s'a întemplat alaltăieri o surpătură de pământ între tarnele *Frideric* și *Tinnfeld*; pe deschizătura astfel produsă a intrat în ocne apă și a provocat teribilă explozie. Patru lucrători au fost răniți de moarte, șese au fost răniți grav, ear' cinci au scăpat cu răni mai ușoare.

O bivoliță neagră de 8—9 ani s'a perdut din ciurda comunei *Deretea* (comitatul Clujului). Bivolița a fost cumpărată dela *Nicolae Ercant* din *Todorita* (comitatul Făgărașului) și acum e cu lapte. Vițelul de curënd fătat nu se află cu ea. Cine a aflat bivolița se binevoească a înștiința pe păgubașul *Filimon Dine* din *Deretea* ult. postă *Magy-Gyerő-Monor* sau primăria de acolo.

Zăpadă. Săptămână trecută în ținuturile Făgărașului au umblat vremuri cu ploii reci, ear' la poalele munților a nins. Din cauza timpului nefavorabil cucuruzul s'a întârziat în creștere, iarba e slabă, ovesele sânt pitice și abia înspicate. Pe cum arată semnele, recolta va fi foarte slabă.

Otrăvitoarele din Jebel. După pertractare de o săptămână, tribunalul din *Timișoara* a publicat alaltăieri sentența în procesul otrăvitoarelor din *Jebel*. Afară de veduva *Maria Nicodim*, care e osândită la închisoare pe viață, celelalte au scăpat cu temniță de 15 ani, anume *Catalina Urzică*, *Maria Cioran*, *Limcia Trifon*. Tot 15 ani de temniță a căpătat și *George Corin* (cel care procura nevestelor otrava). Celelalte acuzate au fost achitate.

Vifor și grindină. În comunele *Lanciu*, *Himesháza*, *Sabar* și *Somberek*, din jurul *Mohaciului*, Sămbătă noaptea a bântuit un mare vifor împreună cu grindină teribilă. Întreagă recolta e nimicită.

Foc mare. Săptămână trecută un foc mare a devastat comuna *Sicu* din comitatul *Solnoc-Dobâca*. Focul s'a eșcat dela locuința unui econom de frunte. În scurt timp a cuprins două strade principale mistuind totul ce-i cădea în cale; chiar și arborii verzi ardeau. Dintre 800 case au ars 300, între cari și școala de stat, farmacia, prăvăliile și ospătăriile cele mari din piață. Se zice că mai mulți băieți ar fi pierit în flacări.

Tinerimea noastră dela școlile înalte arată porniri înveselitoare. În *Berlin* înființează o societate academică română, în frunte cu tineri bărbați serioși, și cu o menire foarte frumaosă. În *München* a avut loc o serată, care după programul seu se presenta în mod remarcabil. Acum vedem cu bucurie că e pe cale de a se face o strînsă legătură între tinerimea noastră și tinerimea cultă a popoarelor din apus, prin federațiunea internațională a studenților.

Constatăm aceste nouă momente importante cari pot să fie de mare folos pentru cauza națională, și le urăm succes.

În folosul prășilei de oi.

Îndemnăm prin aceasta pe proprietarii nostri mai cu dare de mână se facă încercare cu prășila de oi numită *»Ostfriesländer«* (*Ostfrieslandeză*) de cari se află de vènzare la școala economică a comitatului *Sibiiu*; și anume: 5 mioare, fătate în *Februarie* și *Martie* a. c., cu prețul à 8 fl. și 2 *berbeci*, fătați în *Februarie* a. c., cu prețul à 12 fl.

Toate aceste 7 capete de oi se mårlesc în *Septembrie* a. c.

Afară de aceea tot la numita școală se mai află de vènzare 4 oi, fătate în 1897, cu prețul à 12 fl., cum și un berbec, fătat în 30 *Maiu* 1898, cu prețul de 14 fl.

Oile acestea sânt de rasă superioară față de oile cunoscute la noi, de cari se deosebesc prin lâna mai fină și bogată, fată de regulă 2 miei la an, dau cel puțin 1 litru de lapte la zi și se mårlesc la vîrstă de 7—8 luni.

Subscrisul comitet bucuros va mijloci cumpărarea pentru ori-cine i-se va adresa.

Sibiiu, 30 *Iunie* n. 1899.

Comitetul central al *»Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«*.

Demetriu Comșa, **Victor Tordășianu,**
president. secretar.

Producțiunea meseriașilor români din Bistrița.

La 18 *Iunie* a. c., ziua primă de *Rosalii*, s'a dat de cătră corul *Reuniunii române de cântări din Bistrița* un concert și teatru urmat de petrecere cu joc, la care s'a produs și trupa călușerilor din loc, sub conducerea dirigentului de cor dl *Traian Brătescu*, în sala cea mare dela *»Gewerbeverein«*.

Producțiunea s'a început cu concertul în care s'au cântat 2 coruri bărbătești, 4 mixte și unul femeiesc; între cântări a fost declamată *»Desperata«* de *I. Grozescu*, de meseriașul corist *I. Fântână*.

Toate aceste 8 puncte ale concertului au fost furtunos aplaudate, ear' piesele: *Nevasta care iubeste*, *Junimea parisiană*, *Rătécitul*, *Brèul popilor* și *Zis-a badea*, au trebuit repetate de mai multe-ori.

După concert a urmat *»Peatra din casă«*, comedie de *V. Alexandri*. O bucată din cele mai grele de ale lui *Alexandri*, care deși în scurt timp s'a învèțat, totuși a succes peste așteptare de bine.

Cocoana Zamfira și *Marghioța* fiica ei au fost predate de *Florica Feldrihan* și *Ana Cuc*, ambele coriste, țerance. — Acestea prin sonoritatea vocii, forma predarei, înfățișarea plăcută în vestminte de salon te silea a crede că stai în față cu adevèrate dame de salon. *Căminarul Grigore Pâlcu* cu fiul seu *Nicu* a fost reprezentați prin *Ignat Englean* și *Ioan Fântână*. Primul un moșneag bătrân care a avut a se lupta din greu cu *cocoana Zamfira* spre a pune la cale căsătoria fiilor lor.

Nicu? Cam tăcut, cam prostuț, pre-dat de *Fântână*, a fost la culme; momentele în care acesta a fost închis cu *Marghioța* de cătră *Leonil* vèrul acesteia în dulap, conversarea cu fiitoarea sa nevastă, aprecierea ghitarei, a *Turcului* călare de pe gherghet și mai presus de toate cântul seu de dragoste dedicat

Marghioliței, au fost atât de perfect predate, încât se părea că aplauzele nu se vor mai fini.

Doctorul Franz Birman, predat de zidarul corist Mitru Rus a fost încă foarte bine interpretat, și nu-ți venia a crede că acest zidar, care ieri era cu șurt și acarete de zidari în mână, astăzi cu zwickeri, cilindru, frac și mânuși e una și aceeași persoană. Cântul seu »Eu vestitul doctor Franz« a fost foarte bine cântat.

Țăranul corist Pavel Bucur a interpretat rolul lui Leonil vărul Marghioliței, care a stîrnit mult ris în public prin jălăria sa arătată în tot decursul predării.

Rolele secundare »Ioana țigancă« predată de Maria Butuc și »fiorul de casă« de Ioan Cochisa, au fost asemenea bine succese.

Dee cerul ca asemenea petreceri românești să vedem cât de des în Bistriță, ca pe deoparte să ne putem convinge de progresul făcut de tinerii nostri meseriași și țărani, ear' de altă parte să ne mai înveselim, și să mai uităm măcar pe câte un moment greul și necazurile vieții care ne apasă.

Producțiunea din vorbă a fost prima care a fost dată în sala dela »Gewerbeverein«, din care cauză au și participat foarte mulți străini și mai cu seamă numai din curiositate ca să vadă că ce pot Românii, și deși li-se părea că facem un paș cam cîtezat prezentându-ne în cea mai frecventată sală din Bistriță, totuși în urmă n'a fost nici un străin care să nu fi rămas încântat și să nu fi apreciat prestațiunile debutanților nostri tineri meseriași și țărani.

Petrecerea s'a terminat cu un rezultat atât moral cât și material foarte îndestulitor. Dintre inteligenții nostri din loc n'am văzut însă decât pe dl protopop A. Șilași cu doamna și 2 fete, dl V. Ranta, cu doamna și fata, domni Dr. Pascu, Dr. Tripon, Dr. V. Pahone, Dr. A. Pop, cu doamnele, Dr. G. Linu, d-na V. Mann, dl căpitan Popovici, dl S. Poruș cassar la »Bistrițana«, dl G. Scribon, asesor orfanal, dl L. Mănășturean, A. Belteag, I. Batta, și alții al căror nume îmi scăpă.

Un participant.

POSTA REDACȚIEI

P. T. în Ostrov. Ți-am trimis broșurile cerute.

D. S. în Bobohalma. Moșii de-ale statului din România nu se vînd decât la țărani născuți în România, cetățeni de acolo.

D. Ir. în Apoldul m. Destul de rău, că cei doi frați Ioan și Dumitru Iridon trăesc în dușmănie, încât vestea acesteia a venit până la noi. Aceasta nu le prea este spre cinste. Scri-soarea, fiind prea personală, nu se publică.

G. Căt. în V. În nrul viitor se va corege.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș.
Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele
	Dum. a 3-a, după Ros., gl. 2, sft. 3.	rês.	ap.
Dum.	27 Cuv. P. Samson	9 Anatolia	4 9 7 51
Luni	28 A. m. Chir. și Ioan	10 Amalia	4 10 7 50
Marți	29 (+) SS. A. Pet. și Pav	11 Piu Pap.	4 11 7 49
Merc.	30 + Sob. SS. Apostoli	12 Enric	4 12 7 48
Joi	1 SS. Cosmași Damian	13 Margareta	4 13 7 47
Vineri	2 Vestmēt. Preacur.	14 Bonavent.	4 14 7 46
Sâmb.	3 Mucenicul Iachint	15 Împăr. Ap.	4 15 7 45

Tîrgurile din săptămăna viitoare după căl. vechiu.

Duminecă, 27 Iunie: Bercheș (Berkényes).

Luni, 28 Iunie: Crasna.

Marți, 29 Iunie: Jibău, Râșnov, Reteag.

Joi, 1 Iulie: Ciuc-Sereda, Mediaș, Poiana (comit. Sibiuului).

Sâmbătă, 3 Iulie: Nușfalău (comit. B.-Năsăud), Poiana-Sărată.

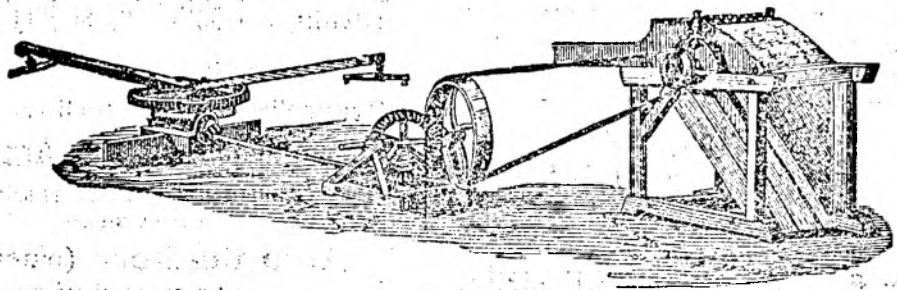
Legături de snopi, brevetate,

dovedite ca foarte excelente, din veritabilă cânepă de Bacica, product al fabricii lui **Mathias Bellán** în **Bács-Cséb**, 1000 bucăți în lungime de câte 150 cm. 7 fl. 80 cr. și 1000 bucăți în lungime de câte 130 cm. 7 fl. 20 cr. loco gara din Sibiu, ori în pachete postale spedate francate, 2 fl. 10 cr. per 200 bucăți de câte 150 cm. lungime și 1 fl. 90 cr. aceleași în lungime de 130 cm., **vinde unica reprezentanță pentru Sibiu**

[82] 2 5

Direcțiunea districtuală

a Reuniunii agricole săsești în Sibiu.

Andreiu Rieger,

prima fabrică ardeleană pentru mașine agricole și turnătorie de fer în Sibiu.

!!Cele mai bune fabricate!!

Mașine de îmblătit, mîinate cu vapor, cu mîna, ori cu vîrtej, mașine (cururi) de vînturat și sortat etc. pe lângă prețuri ieftine și condițiuni de plătit ușoare, garanță pentru muncă solidă.

[33] 2—3

Legea veterinară.

Atât primăriile comunale, cât și fiecare econom au trebuință să cunoască **legea numită veterinară**. Dl Tormay Béla, secretar de stat în ministerul de agricultură, a scos la lumină o explicare poporală a legii amintite. În această explicare se vorbește pe larg despre pasapoarte, de tîrgurile de vite, de boalele lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Reuniunea agricolă română din Sibiu a tradus această carte în limba română poporală. Cartea se numește:

Învățătorul Munteanu

împărtășește economilor cele mai de lipsă cunoștințe despre

LEGEA VETERINARĂ

și BOALELE CONTAGIOASE

stînd cu dinșii la sfat în lungile seri ale iernii.

De

Tormay Béla.

(184 pag. mari.)

Cartea costă 30 cr. (cu porto postal 35 cr.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu.

Andreiu Balteș

A apărut la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu
Cartea
Stuparilor
săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiu“

Prețul 85. cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă pe un frunteș învățător, stupar pricepat. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vânzare la „Tipografia“, pe lângă
prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec
& Comp., 1893) . . . . . fl. 1.50.

„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Ba-
lade și Idile“), editura Librăriei C. Sfelea,
1896 . . . . . fl. 1.25.

La comanda, care sînt a se adresa „Ti-
pografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de
a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr.
porto pentru 1 volum.

„Concordia“, societate comercială pe acții, Sibiu

pune în vânzare

[31] 4-12

un vin excelent

garantat curat, cu prețul de 40 cr. litrul!!

Se potrivește admirabil cu ape minerale.

Cele mai excelente și recunoscute ca cele mai bune

Mașine de cosit

pentru iarbă, trifoiu și holde,

Tăvăluguri cilindrice și lucii, de oțel,

Pluguri cu 1, 2, 3 ori cu 4 feruri,

Grape diagonale și pentru livezi și muschiu,

Mașine de sămănat „Agricola“.

Prese pentru ensilarea (indesarea) nutrețului verde
(patent Blunt),

Aparate-Dörr (patentate)

pentru poame și legume,

Teascuri pentru toate scopurile, cum și pentru
vin și poame,

Prese pentru tescuire de poame și struguri,

Mașine pentru rētezarea vițelor,

Stropitoare automate patent „Syphonia“

pentru plante și vițe de viie

fabrichează și liferează în cele mai noue construcțiuni

Fabricele ces. și reg., singure priv. pentru mașine economice, turnătorie de fier și atelier de barosuri

P. H. MAYFARTH & COMP.,

în Viena, II/1, Taborstrasse.

[26] 4-10

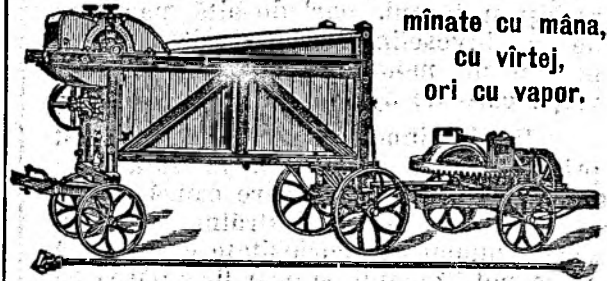
Fundată în 1872. Premiată cu peste 400 medalii de aur, argint și de bronz 750 lucrători.
la toate cele mai mari expoziții.

Cataloge de deslușire și numeroase scrisori de recunoștință gratis. — Reprezentanți și mai departe vânzători sînt doriți.

Mașine de îmblătit

cu suluri patente în verigă de uns,

minate cu mână,
cu vîrtej,
ori cu vapor.

Aparate de vîrtej (întors)

pentru înhămărire de 1 până la 6 cai,

Cele mai noue mașine de vînturat,

Ciururi, sfărmitoare de păpușoi,

Mașina pentru te cult fîn și paie,

minate cu mână, stabile și portative

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. pu-
blicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse
numai din material bun și tare. De aceea rog cu
deosebire on. public, care caută casse, să binevoască
a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și
măsura indicată pentru ca privindu-le numai pe din-
afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-
merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după
măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-
terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

fabrică de casse în Sibiu,
strada Poplăcii-mare Nr. 8.